

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2012 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Barbora Kotlářová

**Vliv daně z přidané hodnoty na ceny základních
potravin v ČR**

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Vacenovský Michal, LL.M.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2012 - 2013

BACHELOR THESIS

Barbora Kotlářová

**INFLUENC OF VAT ON PRICES OF BASIC FOOD IN
CZECH REPUBLIC**

Prague 2013

The Barchelor Thesis Work Supervisor:
Ing. Vacenovský Michal, LL.M.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v bakalářské práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorky

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu práce, panu Ing. Vacenovskému Michalovi, LL.M. za cenné rady a podněty ke zpracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá vlivem daně z přidané hodnoty na ceny základních potravin v České republice. V úvodu bakalářské práce je zahrnuta teoretická část, kde je popsána daňová politika a daňová soustava České republiky. Jsou zde popsány jednotlivé daně, které v daňovém systému jsou. Další část bakalářské práce je zaměřena jenom na jednu konkrétní daň a to na daň z přidané hodnoty. Dále na daň z přidané hodnoty v členských státech Evropské unie. Praktická část se skládá z jednotlivých grafů, na kterých je ukázáno, jak cenu potravin ovlivňuje daň z přidané hodnoty. V poslední části je vypracovaný příklad, na kterém je zachyceno chování obchodních řetězců na zvýšení sazby daně z přidané hodnoty.

Klíčové pojmy

Analýza a srovnání, daň, daně přímé, daně nepřímé, daň spotřební, daňový systém, daň z přidané hodnoty, daň z obratu, plátce daně z přidané hodnoty, poplatník daně z přidané hodnoty, průměrné ceny, sazba daně z přidané hodnoty.

Annotation

Bachelor thesis is focused on the influence of VAT on prices of basic food in Czech Republic. At the beginning of bachelory thesis there is teoretic part in which the TAX systém and TAX poltics is describet. Bachelor thesis through all the types of TAXES which our TAX system contaies. Another part of bachelory thesis is about VAT in member states in EU. Practical part of this work contains graphes which show how VAT had influenced prices of food. At the last part there is attached example which shows reaction of shopping markets on increasing value of VAT.

Key words

Analysis and comparison, average prices, direct taxes, excise tax, indirect taxes, sales tax, tax, taxation, taxpayer value added tax, the payer of value added tax, the rate of value added tax, value added tax

OBSAH

ÚVOD	8
------------	---

TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇOVÁ POLITIKA	9
--------------------------------	----------

1. 1 Charakteristika daní	9
---------------------------------	---

1. 2 Lafferova křivka	9
-----------------------------	---

1. 3 Daňové principy	10
----------------------------	----

1. 3. 1 Daňová spravedlnost	11
-----------------------------------	----

1. 3. 2 Efektivnost	11
---------------------------	----

1. 4 Daňový přesun a daňový dopad	12
---	----

1. 5 Daňový systém v České republice	12
--	----

1. 6 Definice daně	13
--------------------------	----

1. 7 Dělení daní	14
------------------------	----

1. 7. 1 Přímé daně	15
--------------------------	----

1. 7. 2 Nepřímé daně	17
----------------------------	----

2 DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY V ČESKÉ REPUBLICCE	19
---	-----------

2. 1 Historie daně z přidané hodnoty	19
--	----

2. 2 Vývoj daně z přidané hodnoty	19
---	----

2. 3 Daň z přidané hodnoty	19
----------------------------------	----

2. 4 Výhody a nevýhody daně z přidané hodnoty	20
---	----

2. 5 Princip daně z přidané hodnoty	20
---	----

2. 6 Plátce daně z přidané hodnoty	21
--	----

2. 7 Poplatník daně z přidané hodnoty	22
---	----

2. 8 Způsob výpočtu daně	23
--------------------------------	----

2. 9 Lhůta na zaregistrování	23
------------------------------------	----

2. 10 Vývoj sazeb daně u přidané hodnoty v České republice	24
--	----

3 DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY V EVROPSKÉ UNII	26
--	-----------

3. 1 Daň z přidané hodnoty v členských státech Evropské unie	26
--	----

PRAKTICKÁ ČÁST

4CÍL A METODOLOGIE	37
4. 1 Průměrné ceny vybraných základních potravin v České republice	38
4. 1. 1 Konzumní chléb	38
4. 1. 2 Vepřová pečeně s kostí	42
4. 1. 3 Eidamský sýr	45
4. 2 Souhrnný praktický příklad	50
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	59
SEZNAM PŘÍLOH	60

ÚVOD

Téma bakalářské práce je „Vliv daně z přidané hodnoty na ceny základních potravin v ČR“. Daň z přidané hodnoty je administrativně náročná a složitá daň, ale také je to jedna z nejvýnosnějších daní. Mezi první nepřímé daně patřily: daň potravní z vína, z moštu, z prodeje lihovin, z masa, z cukru apod. Předchůdcem dnešní daně z přidané hodnoty byla daň z obratu. Vyjadřovala rozdíl mezi koncovou cenou zboží a potřebou peněz jak na jeho výrobu, tak uvedení do prodeje. Měla mnoho individuálních sazeb, jejíž sazebník obsahoval několik tisíc různých sazeb.

Nový daňový systém byl zaváděn postupně. V 90. letech minulého století byla vlna masivního zavádění v postkomunistických zemích. První zemí, ve které byla zavedena daň z přidané hodnoty, byla Francie. V dnešní době tuto daň zavedlo už více než 100 zemí světa.

Na začátku bakalářské práce je daňová politika a daňový systém v České republice, dále pojmy jako je daň, daňový subjekt, poplatník daně, plátce daně, výběr daně a zdaňovací období. Základní rozdělení bude na daně přímé a nepřímé. Rozeberu jednotlivé daně, které v České republice máme. Poté se budu věnovat detailně dani z přidané hodnoty - historii daně, vývoji, jaké jsou výhody a nevýhody daně z přidané hodnoty, pojmům plátce a poplatník, historii české sazby daně z přidané hodnoty, lhůtu na zaregistrování, jaké jsou daňové doklady, daňové přiznání a zdaňovací období.

V další části této bakalářské práce je zaměření na daň z přidané hodnoty v Evropské unii. V prvotní směrnici 67/27/EHS byly uvedeny příčiny nutnosti přejít na systém daně z přidané hodnoty. Každý členský stát musí mít zavedenou daň z přidané hodnoty, a to podle směrnice 2009/47/EHS. Definují stav daně z přidané hodnoty ve všech členských státech Evropské unie. Jaké sazby v jednotlivých státech používají a kdy daň z přidané hodnoty státy zavedly.

V praktické části bakalářské práce bude vypočítán a zobrazen příklad, na kterém bude názorně předvedeno, jak daň z přidané hodnoty ovlivňuje cenu vybraných základních potravin v České republice.

1. DAŇOVÁ POLITIKA

1. 1 Charakteristika daní¹

Daně jsou spojeny s veřejnými příjmy. Na počátku vzniku státu byly druhořadým příjmem státní pokladny, postupně se začaly zavádět pravidelné a výnosové daně. Nejprve sloužily pouze jako příjem pracovníka (domény – výnosy z majetku pracovníka, regály – výnosy z propůjčeného práva, např. právo na ražby mincí). Z regálů se později vyvinuly nepřímé spotřební daně na vybrané zboží, tzv. akcízy, které tvořily významný příjem panovníka. V pozdním středověku byl zaveden dualismus ve správě daní, kdy panovník vybíral nepřímé daně a šlechta vybírala daně přímé, tzv. kontribuce.

Ve většině států tvoří daně nejvýznamnější podíl veřejných příjmů. *„Ani v České republice tomu není jinak, společně s příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění tvoří hlavní položku veřejných příjmů.“²*

Právo uvalovat daně na subjekty se nazývá daňová pravomoc. *„Tato pravomoc je vymezena v plné míře státu, v omezené míře mohou daně uvalovat i územně samosprávné jednotky, v České republice se jedná o místní poplatky.“³*

V každé ekonomice se pro účely časového a mezinárodního srovnání stanovuje výše daňového zatížení. Tento ukazatel se nazývá daňová kvóta, přičemž míra zdanění je vyjádřena v procentech.

$$\text{Daňová kvóta} = \text{příjmy z daní} / \text{HDP} * 100$$

¹Tomášková E. – *Veřejné finance*, Masarykova univerzita v Brně, 2006, ISBN: 80-210-4177-3

²Peková J. - *Veřejné finance úvod do problematiky*, Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 318-323

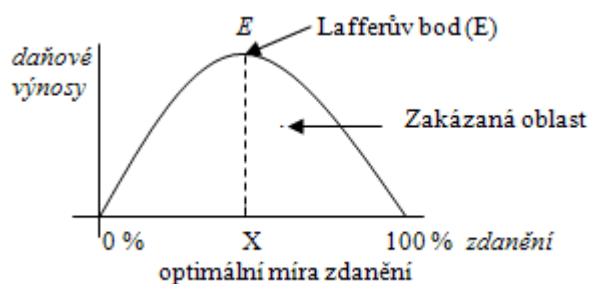
³Marval J. – *Analýza daňové kvóty v ČR*, 1. vyd., Brno: Masarykova Univerzita, 2006, ISBN: 80-210-4157-9

1. 2 Lafferova křivka ⁴

V 70. letech minulého století začalo postupně docházet k ekonomickým problémům, které byly zapříčiněny rostoucí progresí daní a mezních sazeb. V tomto období se výrazně snížilo tempo růstu daňového výnosu. Empirickými výzkumy bylo dokázáno, že existuje vztah mezi mírou zdanění a výší daňového výnosu a že existuje poměrně velký časový posun dopadu změn v daních na rozhodování subjektů. V 80. letech mnozí ekonomové v USA jako reakci na zjištěné skutečnosti doporučovali k oživení ekonomiky snížení daňových sazeb. K tomuto snížení skutečně došlo v rámci daňových reforem.

„Lafferova křivka ukazuje závislost daňového výnosu na míře zdanění, viz. graf Lafferův bod se nachází v bodě nejvyššího daňového výnosu.“⁵

Obrázek č. 1: Lafferova křivka

Zdroj: Google

1. 3 Daňové principy ⁶

Daňové principy vycházejí ze Smithových daňových kánonů. Daně by měly být spravedlivé, efektivní a průhledné a měla by existovat daňová jistota. Někdy se k daňovým principům váže i výnosnost. V tomto směru je však sporné to, zda se jedná o funkci daní nebo o daňový princip. Prosadit všechny daňové principy v praxi je velmi obtížné, především sladit aplikaci principu

⁴ Tomášková E. – *Veřejné finance*, Masarykova univerzita v Brně, 2006, ISBN: 80-210-4177-3

⁵ Tamtéž, 90

⁶ Hamerníková B., Kubátová K. – *Veřejné finance – učebnice*, Praha:EUROLEX BOHEMIA, s.r.o. 2004, ISBN: 80-86432-99-8

spravedlnosti a efektivity, neboť co bude spravedlivé, nemusí být vždy také efektivní.

1. 3. 1 Daňová spravedlnost

Daně by měly respektovat schopnost poplatníka platit daň a měly by být přiměřené k užítku, který mu plyne ze zdanění. *„Problém je jak, měřit u různých subjektů schopnost platit daň a jak měřit individuální užitek plynoucí ze zdanění.“*⁷

Horizontální spravedlnost

*„Horizontální spravedlnost se odvíjí od teze, že poplatníci se stejnou schopností platit daň by měli platit stejně velkou daň bez ohledu na pohlaví, rasu či věk.“*⁸

Vertikální spravedlivost

*„Vertikální spravedlnost je založena na tom, že poplatník s větší schopností platit daň by měl platit vyšší daň než poplatník s nižší schopností platit daň.“*⁹

1. 3. 2 Efektivnost

*„Daně by neměly způsobovat velké distorze v cenách a užítku, tj. poplatník by neměl hledat substituty, které budou zatíženy nižší daní. Současně by měly být co nejnižší náklady na správu, výběr daní a vymáhání daní.“*¹⁰

Efektivnost daní vyjadřuje ukazatel daňové břemeno. Daňové břemeno = daň + nadměrné břemeno + administrativní náklady

Daňové břemeno je menší, existuje-li více malých daní. *„Efektivnost daní snižují náklady distorze, tedy náklady na vyhnutí se dani, na přesun spotřeby na méně zdaněný substitut.“*¹¹ Nedistorzní daně jsou paušální daně,

⁷ Tomášková E. – *Veřejné finance*, Masarykova univerzita v Brně, 2006, ISBN: 80-210-4177-3

⁸ Tamtéž, str. 92

⁹ Tamtéž, str. 92

¹⁰ Tamtéž, str. 93

¹¹ Tamtéž, str. 93

kdy nedochází k substituci, má pouze důchodový efekt taková je např. daň z přidané hodnoty. Daně distorzní – snižují disponibilní důchod poplatníků, tedy způsobují důchodový efekt, ale současně ovlivňují i jednání poplatníka a tudíž způsobují substituční efekt.

Nadměrné daňové břemeno

„Nadměrné daňové břemeno vzniká tehdy, jestliže je škoda privátního sektoru vyšší než přínos veřejného sektoru.“¹² Velikost nadměrného daňového břemena je daná: Elasticitou poptávky a poptávky, velikostí daní a počtem daní.

1. 4 Daňový přesun a daňový dopad

„Subjekt, na kterého daňová povinnost dopadá, je daným zákonem upravena. V praxi je však možné se setkat s rozdílem mezi zákonnou úpravou dopadu daně a skutečným dopadem.“¹³

„Daňový přesun je pak možné rozdělit na přesun dopředu, tj. na odběratele, spotřebitele (vyšší prodejní cena) a na přesun dozadu, tj. na dodavatele, výrobce (nižší dohodnuté nákupní ceny).“¹⁴

1. 5 Daňový systém v České republice

Daňový systém České republiky je v hlavních znacích podobný, jako je většina systémů vyspělých zemí, zejména v evropských zemích. Daňové příjmy pocházejí ve stejné míře z nepřímých daní a přímých daní.

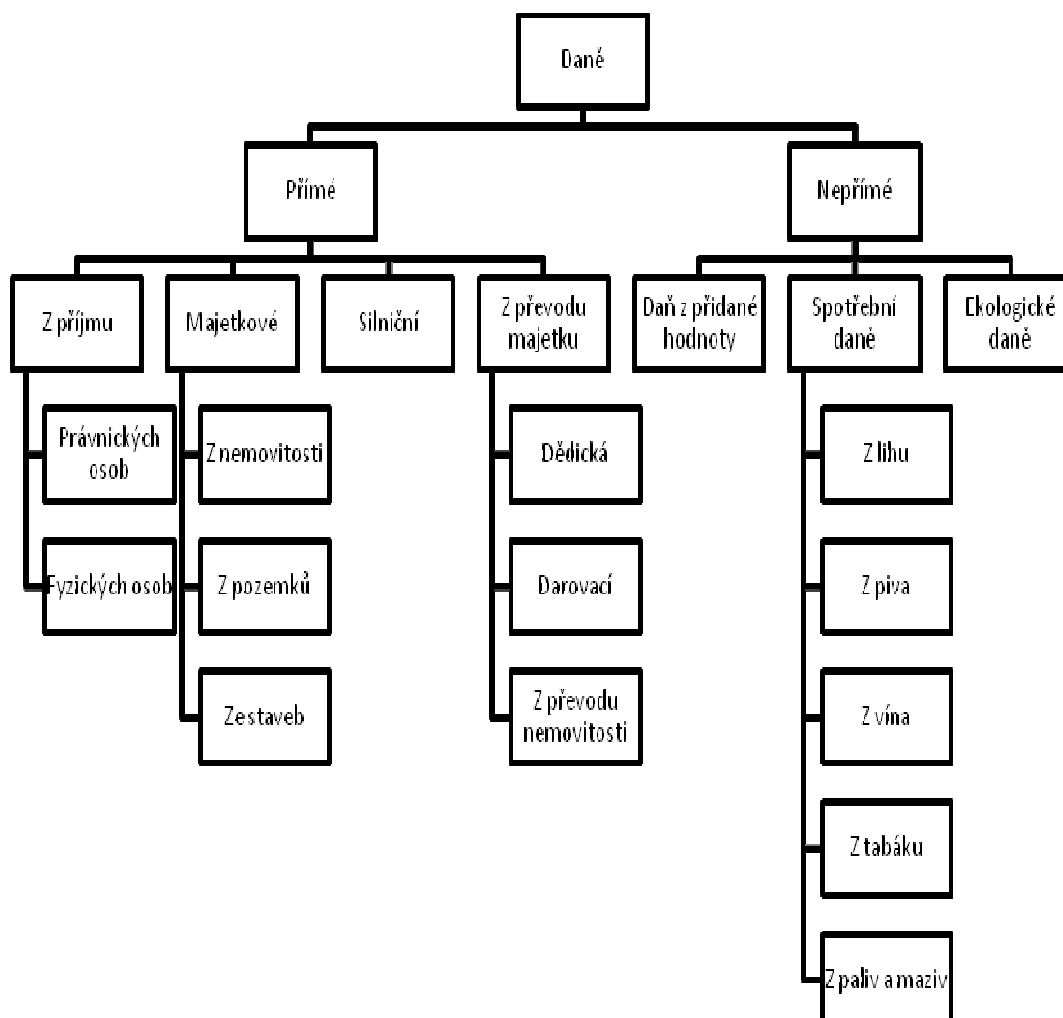
Do přímých daní patří: daň z příjmu, která se nadále dělí na daň z příjmu právnických osob a na daň z příjmu fyzických osob. Majetkové daně se dělí: daň z nemovitosti, daň z pozemků a daň ze staveb. Daň z převodu majetku se dělí: daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitostí. Patří sem ještě silniční daň.

¹² Tomášková E. – *Veřejné finance*, Masarykova univerzita v Brně, 2006, ISBN: 80-210-4177-3

¹³ Tamtéž, str. 97

¹⁴ Hamerníková B., Kubátová K. – *Veřejné finance – učebnice*, Praha:EUROLEX BOHEMIA, s.r.o. 2004, ISBN: 80-86432-99-8

Do nepřímých daní v České republice patří: daň z přidané hodnoty, ekologické daně a spotřební daně. Spotřební daně dále dělíme: daň z lihu, daň z piva, daň vína, daň z tabáku a daň z paliv a maziv.

Obrázek 2: Soustava daní v ČR

1. 6 Definice daně

Daň je zákonem určená povinná platba do veřejného rozpočtu, která je neúčelová a neekvivalentní, to znamená, že se ukládá jako jednostranná povinnost bez nároku plátce na plnění ze strany státu. Daň se pravidelně opakuje, a to buď v čase, nebo v ději. Tato daň je nenávratná.

Daňový subjekt

Daňovým subjektem je osoba, která je povinná odvádět nebo platit daň. Tyto daňové subjekty členíme na poplatníky a plátce daně.

Poplatník daně a plátce daně

„Poplatníkem se rozumí daňový subjekt, jehož příjmy nebo majetek jsou podrobeny dani.“¹⁵ Plátcem daně je osoba povinná k dani se sídlem nebo místem plnění v tuzemsku, jejíž obrat za 12 kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000Kč.

Výběr daně a zdaňovací období

Daně jsou placeny na základě daňového přiznání. Zdaňovacím obdobím je plynulý kalendářní rok, hospodářský rok nebo jiných dvanáct po sobě jdoucích měsíců.

1. 7 Dělení daní

Přímé daně

Přímé daně jsou vyměřované z příjmu nebo z majetku poplatníka. Typickými příklady jsou daň z příjmu, daň z převodu nemovitosti, daň dědická, darovací, silniční a podobně.

Nepřímé daně

Tyto daně jsou přesným opakem daní přímých. Jsou zahrnuty v cenách. Výrobci a obchodníci je odevzdají do veřejného rozpočtu a předpokládá se, že si o tuto částku zvýší své ceny. Typickými jsou spotřební daně, daň z přidané hodnoty a energetické daně.

¹⁵ Štohl, P. *Daně 2010 výklad a praktické příklady*, 1. vyd. Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., březen 2010, počet stran 148, ISBN 978-80-87314-01-2

1. 7. 1 Přímé daně

Daň z příjmu

Daň z příjmu je jedna z nejdůležitějších daní a je nejvíce vnímána. Je uvalována na finanční příjem fyzických osob, obchodních společností nebo jiných právnických osob. V České republice daň z příjmu dělíme na daň z příjmu fyzických osob a na daň z příjmu právnických osob.

Daň z příjmu fyzických osob

Poplatníky daně z příjmu fyzických osob jsou fyzické osoby. *„Poplatníci, kteří mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí.“*¹⁶ Je tvořena pěti dílčími základy daně, které odpovídají hlavním zdanitelným příjmům. Sazba daně u fyzických osob je stanovena ve výši 15%.

Dílčí základy daně:

§ 6 příjmy ze závislé činnosti

§ 7 příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

§ 8 příjmy z kapitálového majetku

§ 9 příjmy z pronájmu (pravidelný pronájem), pravidelné pronájmy nemovitostí

§ 10 ostatní příjmy

Daň z příjmu právnických osob

Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami, ale i organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu. *„Poplatníci, kteří mají na území České republiky své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdroje na*

¹⁶ Marková, H. – *Daňové zákony 2012*, úplná znění platná k 1.1.2012, 21 vydání, Grada Publishing, a.s. Praha 2012, počet stran 264, ISBN 978-80-247-4254-0

území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí.“¹⁷ Sazba daně z příjmu právnických osob je stanovena ve výši 19%.

Poplatníky daně z příjmu právnických osob jsou:

- a) Osoby, které nejsou fyzickými osobami,
- b) Organizační složky státu,
- c) Podílové fondy

Silniční daň

*„Poplatníkem daně je fyzická nebo právnická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v České republice v registru vozidel, a je zapsán v technickém průkazu jako provozovatel.“*¹⁸ Tato daň se platí jinak u

osobních automobilů a jinak u nákladních automobilů. Platí se v podobě záloh za předcházející čtvrtletí. U osobních automobilů se vypočítává ze zdvihového objemu motoru v cm³ s výjimkou osobních automobilů na elektrický pohon.

U nákladních automobilů součtem největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav u návěsu, a pomocí největší povolené hmotnosti v tunách a počet náprav u ostatních vozidel.

Majetkové daně

Daň z nemovitosti

Daň z nemovitosti má dvě části. Jedna část je daň z pozemků a druhá část je z daně ze staveb. Daň z nemovitosti se vyměřuje každý rok, a to vždy k 1. lednu.

U daně z pozemků rozlišujeme, jsou-li pozemky na území České republiky vedené v katastru nemovitostí a dále pak na nezemědělskou půdu.

„U daně ze staveb jsou předmětem stavby, které jsou na území České republiky, pro které byl vydán kolaudační souhlas, stavby v užívání před

¹⁷ Marková, H. – *Daňové zákony 2012*, úplná znění platná k 1.1.2012, 21 vydání, Grada Publishing, a.s. Praha 2012, počet stran 264, ISBN 978-80-247-4254-0

¹⁸ Donau media – *Daňové zákony* – úplná znění platná v roce 2010, 1 vydání, DonauMedia, s.r.o., Boženy Němcovej 8, Bratislava, ISBN: 978-80-89364-09-1

vydáním kolaudačního souhlasu, stavby způsobilé k užívání na základě oznámení stavebnímu úřadu, stavby pro které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí, byty, nebytové prostory.“¹⁹

Daň z převodu majetku

Do daní z převodu majetku patří daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitostí.

Daň dědická, darovací

Poplatníkem daně dědické je dědic, který nabytí dědictví nebo jeho část ze závěti, ze zákona nebo z obou těchto právních důvodů podle pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu, jímž bylo řízení o dědictví skončeno. Poplatníkem daně darovací je nabyvatel. Skupiny pro účely výpočtu daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitosti jsou rozděleny do tří skupin. Od obou daní jsou osvobozeny blízcí příbuzní, kteří patří do I. a do II. skupiny.

Daň z převodu nemovitosti

Jedná se o úplatný převod majetku. Základem daně je kupní cena nebo ocenění podle zákona o oceňování. Zde je stanovena jednotná sazba ve výši 4%.

1. 7. 2 Nepřímé daně

Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty tvoří jeden z nejdůležitějších příjmů státního rozpočtu. Platí ji všichni při nákupu většiny zboží nebo služeb, proto se jí také někdy říká „Univerzální daň“. Princip této daně je v tom, že dodavatel, pokud je registrovaný jako plátce, musí odvést z obchodu část hodnoty, pokud je tento obchod předmětem daně. Naopak odběratel si za jistých podmínek může zažádat o vrácení daně, kterou při obchodu dodavateli-plátci zaplatil. V České

¹⁹ Marková, H. – *Daňové zákony 2012*, úplná znění platná k 1.1.2012, 21 vydání, Grada Publishing, a.s. Praha 2012, počet stran 264, ISBN 978-80-247-4254-0

republike máme dvě sazby daně. Základní sazbu ve výši 21% a sníženou sazbu ve výši 15%. Správcem daně z přidané hodnoty jsou příslušné finanční úřady.

Spotřební daně

Spotřební daň je nepřímá daň. Tato daň se vybírá zejména u tzv. vybraných výrobků, jako jsou minerální oleje, tabák, tabákové výrobky a alkohol, který se dělí na pivo, víno a líc. Pouze u těchto výrobků se spotřební daň vybírá. Předmětem daně je jejich výroba a dovoz. Spotřební daň je jednorázová. Tuto daň řeší celní úřad a celníci. Daň se vybírá ve chvíli, kdy opustí tzv. daňový sklad a nejčastěji od výrobce k prodejci.

Energetické daně

„Tyto daně byly nově zavedeny od roku 2008. Mají za cíl sloužit k ochraně životního prostředí. Zahrnují daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a maziv a daň z elektřiny. Těmito daněmi se zatěžují dodávky energií konečnému spotřebiteli.²⁰ Ekologické daně můžeme rozdělit podle následujících kritérií: podle druhů, podle předmětu zdanění, podle techniky zdanění a podle cílů.“²¹ Správu daně vykonávají celní orgány.

²⁰ Štohl, P. *Daně 2010 výklad a praktické příklady*, 1. vyd. Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., březen 2010, počet stran 148, ISBN 978-80-87314-01-2

²¹ Kubátová, K. *Daňová teorie a politika*, 5. aktualizované vydání, vyd. Wolters Kluwer ČR, a.s., v roce 2010, počet stran 276, ISBN 978-80-7357-574-8

2. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY V ČESKÉ REPUBLICE

2. 1 Historie daně z přidané hodnoty

Daň z obratu

Daň z obratu byla předchůdkyně dnešních daní z prodejů a ze spotřeby - různé poplatky a daně placené obchodníky při vjezdu na určité území, při průjezdu územím nebo při obchodování na tržištích. „*Daně ukládané jako určitá procentní část z ceny obratu zboží.*“²² Daň, která se platí z prodeje výrobků a služeb. Od 1. 1. 1993 je v ČR nahrazena daní z přidané hodnoty.

2. 2 Vývoj daně z přidané hodnoty

Po roce 1989 začalo Československo uskutečňovat přechod z centrálně plánované ekonomiky na tržní ekonomiku. Od roku 1990 do roku 1993 byla provedena mimo jiné také daňová reforma. Jedním z hlavních cílů bylo zavést daň z přidané hodnoty, která vstoupila v platnost 1. 1. 1993. Od zavedení daně z přidané hodnoty až do roku 2004 byl tento zákon 24krát novelizován.

2. 3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je jednou z nepřímých daní. „*Nepřímé daně jsou charakteristické tím, že v dodavatelsko-odběratelském řetězci je pro stát vybírají plátcí daně, ale v konečném důsledku jsou placeny až v cenách nakupovaných výrobků a služeb konečným spotřebitelem.*“²³ Neplatí se přímo jako samostatná částka, ale je obsažena v ceně majetku a služeb. „*Výrobce nebo prodejce daň připočítává k ceně výrobku nebo služby a zákazník ji zaplatí společně s cenou.*“²⁴ „*Takto vybranou daň má výrobce povinnost odvést místně*

²² Kubátová, K. *Daňová teorie a politika*, 5. aktualizované vydání, vyd. Wolters Kluwer ČR, a.s., v roce 2010, počet stran 276, ISBN 978-80-7357-574-8

²³ Štohl, P. *učebnice účetnictví pro střední školy a pro veřejnost 2. díl*, osmé, upravené vydání podle právního stavu k 1. 1. 2006, Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., červen 2006

²⁴ Štohl, P. *učebnice účetnictví pro střední školy a pro veřejnost*, 7. upravené vydání podle právního stavu k 1.1.2005, Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., červen 2005

příslušnému správci daně.“²⁵ Daň z přidané hodnoty tvoří jeden z nejdůležitějších příjmů státního rozpočtu.

2. 4 Výhody a nevýhody daně z přidané hodnoty

Výhody daně z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je jednou z nejvýnosnějších daní. Mezi výhody daně z přidané hodnoty patří neutralita. „*Daň je neutrálnější vzhledem k volbě spotřebitelů i výrobců a umožňuje zdanit spotřebu domácností s vyloučením výrobních inputů.*“²⁶ Další výhodou je možnost zdanit služby. „*Daň z přidané hodnoty značně zvyšuje úspěšnost zdanění služeb, u nichž všeobecně existuje větší množství daňových úniků.*“²⁷ Výhodnost pro mezinárodní obchod. „*Zejména v posledních desetiletích, v souvislosti s rostoucí intenzitou mezinárodního obchodu.*“²⁸ Dalšími výhodami jsou odolnost proti daňovým únikům a spolehlivost výnosů pro stát.

Nevýhody daně z přidané hodnoty

Nevýhodou daně z přidané hodnoty je náročnost na novou daň. Přechod na daň z přidané hodnoty je proces administrativně a politicky velice náročný. Fungování daně z přidané hodnoty je velmi administrativně nákladné. „*Pokud má být daň účinná, musí být učiněno zadost její velmi náročné administrativě – a tato daň je administrativně náročná jak pro plátce, tak pro stát.*“²⁹ Pokud má být zabráněno daňovým únikům, je nutná častá kontrola. Mezi další nebezpečí spojené se zavedením daně z přidané hodnoty jsou obavy ze zvýšení inflace.

2. 5 Princip daně z přidané hodnoty

Princip daně z přidané hodnoty spočívá v odvedení daně pouze z rozdílu ceny mezi vstupy a výstupy, tedy z toho, o kolik se cena zboží u něho

²⁵ Štohl, P. *Daně 2010 výklad a praktické příklady*, 1. vyd. Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., březen 2010, počet stran 148, ISBN 978-80-87314-01-2

²⁶ Kubátová, K. *Daňová teorie a politika*, 5. aktualizované vydání, vyd. Wolters Kluwer ČR, a.s., v roce 2010, počet stran 276, ISBN 978-80-7357-574-8

²⁷ Tamtéž, str. 229

²⁸ Tamtéž, str. 229

²⁹ Tamtéž, str. 230

zvýší (kolik k hodnotě přidá). Subjekt platí dodavatelům cenu včetně této daně a sám dostává zaplacenou za zboží včetně této daně. „Do státního rozpočtu pak odvede rozdíl mezi obdrženou a zaplacenou daní, případně mu může daň být vrácena.“³⁰

2. 6 Plátce daně z přidané hodnoty

Plátce daně se může stát osoba, která uskutečňuje zdanitelná plnění v rámci své podnikatelské činnosti. Plátcí daně se registrují u finančního úřadu a jejich registrace může být povinná nebo dobrovolná.

Povinně z důvodu překročení obratu a to pokud obrat ze předcházejících 12 po sobě jdoucích měsíců přesáhne částku ve výši 1 000 000 Kč.

„Dobrovolná, přestože podnikatel nedosahuje limit pro povinnou registraci, může se stát plátcem daně na základě vlastní žádosti.“³¹

Dále osoba povinná k dani se sídlem nebo místem podnikání v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 kalendářních měsíců přesáhne částku 1 000 000 Kč, se stává plátcem od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat, nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve. Nesplní-li registrační povinnost, stává se plátcem datem účinnosti registrace uvedeným na rozhodnutí o registraci.

Osoba povinná k dani se sídlem nebo místem podnikání v tuzemsku, která:

a) *„uskutečňuje zdanitelná plnění nebo plnění osvobozená od daně s nárokem na odpočet daně společně s jinými osobami povinnými k dani se sídlem nebo místem podnikání v tuzemsku na základě smlouvy o sdružení nebo jiné obdobné smlouvy, jejíž obrat dosahovaný samostatně mimo sdružení v součtu s obratem dosahovaným společně všemi účastníky sdružení v rámci sdružení překročí obrat 1 000 000Kč, se stává plátcem od prvního dne třetího*

³⁰ Ekonomikon: DPH – daň z přidané hodnoty. [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.ekonomikon.cz/ucto/dph#princip-dph>

³¹ Štohl, P. učebnice účetnictví pro střední školy a pro veřejnost, 7. upravené vydání podle právního stavu k 1.1.2005, Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., červen 2005

měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl obrat překročen, nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve; nesplní-li registrační povinnost, stává se plátcem datem účinnosti registrace uvedeným na rozhodnutí o registraci“³²

b) *„uskutečňuje zdanitelná plnění nebo plnění osvobozená od daně s nárokem na odpočet daně společně s jinými osobami povinnými k dani se sídlem nebo místem podnikání v tuzemsku na základě smlouvy o sdružení nebo jiné obdobné smlouvy, stává se plátcem datem účinnosti registrace uvedeným na rozhodnutí o registraci toho účastníka sdružení, který se stal plátcem jako první, nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve“³³*

c) *„uzavře smlouvu o sdružení nebo jinou obdobnou smlouvu s plátcem ke společnému uskutečňování zdanitelných plnění nebo plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně, stává se plátcem dnem uzavření této smlouvy“³⁴*

2. 7 Poplatník daně z přidané hodnoty

Poplatníkem daně z přidané hodnoty má být konečný spotřebitel. Aby daň doléhala na spotřebitele, tak je nutno daň připočítat k ceně zboží. Ceny budou navýšené o DPH 20 %. *„Takže už nebudeme nakupovat za 100 Kč, ale za $100 + 100 * 0,20 = 100 + 20 = 120$ Kč. Už nebudeme prodávat za 130 Kč, ale za $130 + 130 * 0,20 = 130 + 26 = 156$ Kč.“³⁵*

DPH se vybere od spotřebitele v ceně zboží, tudíž ho zaplatí vlastně spotřebitel (poplatník). My daň jako podnik jen odvedeme finančnímu úřadu

³² Marková, H. – *Daňové zákony 2012*, úplná znění platná k 1.1.2012, 21 vydání, Grada Publishing, a.s. Praha 2012, počet stran 264, ISBN 978-80-247-4254-0

³³ Tamtéž, str. 118

³⁴ Tamtéž, str. 118

³⁵ Vachtová J., *Daň z přidané hodnoty: Poplatník daně z přidané hodnoty* [online]. Copyright © 2013 Jitka Vachtová. Dostupné z: <http://www.vachtova.cz/ucetnictvi/vyklady/10-dan-z-pridane-hodnoty>

(budeme plátcí). Poplatník je ten, na koho daň doléhá. „Plátce je ten, kdo daň pošle na účet finančnímu úřadu. Takže u DPH platí: Poplatník = spotřebitel,“³⁶

2. 8 Způsob výpočtu daně

Výpočet daně z přidané hodnoty lze provádět dvojím způsobem, a to v závislosti na tom, zda základem daně je cena bez daně z přidané hodnoty nebo cena včetně daně z přidané hodnoty.

- a) „Základem daně je cena bez daně z přidané hodnoty – daň se vypočte prostým vynásobením základu daně příslušnou procentní sazbou.“³⁷
- b) „Základem daně je cena včetně daně z přidané hodnoty – tj. 114% nebo 120%, používá se například u tržeb v maloobchodě nebo u zjednodušeného daňového dokladu, kdy je známa pouze cena s daní, daň z přidané hodnoty se v takovém případě vypočítá jako součin celkové částky s daní a koeficientem.“³⁸

2. 9 Výběr daně z přidané hodnoty v České republice

Podle zákona o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb., jdou peníze vybrané z daně z přidané hodnoty do státní podklady České republiky. Je to jeden z hlavních příjmů státního rozpočtu České republiky. Daň z přidané hodnoty je jedna z nejvýnosnějších daní, kterou v České republice máme.

Tabulka č. 1: Výběr daně z přidané hodnoty

V mld. Kč

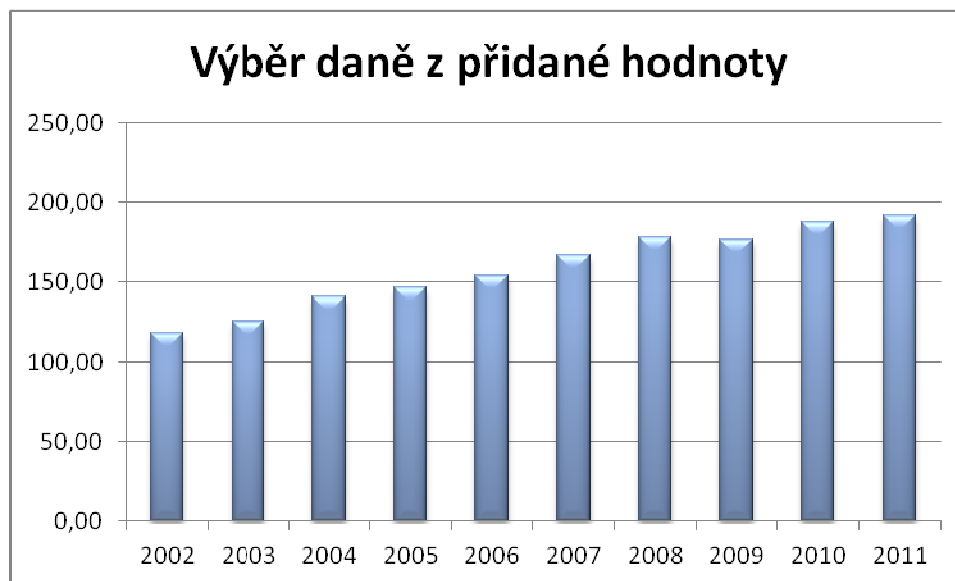
2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
118,38	125,66	140,82	146,82	153,67	166,63	177,82	176,71	187,82	191,89

³⁶ Vachtová J., *Daň z přidané hodnoty: Poplatník daně z přidané hodnoty* [online]. Copyright © 2013 Jitka Vachtová. Dostupné z: <http://www.vachtova.cz/ucetnictvi/vyklady/10-dan-z-pridane-hodnoty>

³⁷ Štohl, P. *učebnice účetnictví pro střední školy a pro veřejnost*, 7. upravené vydání podle právního stavu k 1.1.2005, Soukorná vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., červen 2005

³⁸ Tamtéž, str. 77

Graf č. 1: Výběr daně z přidané hodnoty

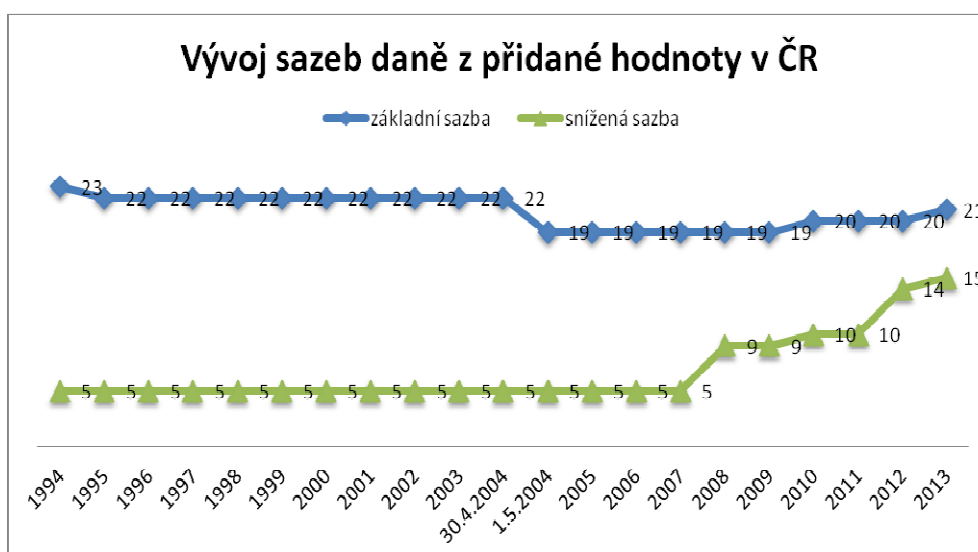

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

2. 10 Vývoj sazeb daně z přidané hodnoty v České republice

Česká republika zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1993. Od té doby prošla velkými změnami. Daň z přidané hodnoty je v České republice rozdělena na základní sazbu a sníženou sazbu daně z přidané hodnoty.

Obrázek 3: Vývoj sazeb

Zdroj: Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

V tomto grafu je znázorněno, jak se vyvíjely daňové sazby v České republice. V prvních letech byla základní sazba ve výši 23% a snížená sazba byla ve výši 5%. V následujících letech byla základní sazba snížena o 1%, takto pokračovala až do 30. 4. 2004. Od 1. 5. 2004 byla základní sazba změněna na 19%. Snížená sazba se nezměnila. V roce 2008 se snížená sazba zvýšila na 9%, základní sazba zůstala na 19%. V roce 2010 došlo ke zvýšení snížené sazby a to na 10% a základní sazby na 20%. V roce 2012 byla snížená sazba zvýšena z 10% na 14%, základní sazba zůstala 20%. V letošním roce se zvýšila snížená sazba na 15% a základní sazba se také zvýšila, a to na 21%.

3. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY V EVROPSKÉ UNII

Daň z přidané hodnoty je od 1. 1. 1987 jedinou všeobecnou nepřímou daní ve všech členských zemích Evropské unie podle první směrnice 67/227/EHS, a podle poslední směrnice 2006/112/ES. Harmonizace nepřímých daní je nezbytná pro zajištění fungování společného trhu. Hlavním cílem procesu sladění nepřímých daní je fungování jednotného vnitřního trhu Evropské unie. Je to jedna z podmínek přijetí státu do Evropské unie. Všechny státy, které patří do Evropské unie, mají zavedenou daň z přidané hodnoty. Část výnosů z daně z přidané hodnoty patří do rozpočtu Evropské unie.

Směrnice Rady 2006/112/ES v roce 2012 umožňuje sazby daně z přidané hodnoty ve výši 15% u základní sazby a 5% u snížené sazby. Česká republika má daň z přidané hodnoty v roce 2012 ve výši 20% u základní sazby a 14% u snížené sazby.

3. 1 Daň z přidané hodnoty v členských státech Evropské unie

Jednotlivé členské státy mají různé sazby daně z přidané hodnoty, pro porovnání s Českou republikou jsou zde znázorněny jednotlivé sazby daně z přidané hodnoty, které jsou v každé členské zemi Evropské unie. Každý stát si sám stanoví jaké daně bude mít a v jaké výši budou. Některé státy mají povolené výjimky, např. mají nulové sazby na vybrané zboží nebo služby.

Členské státy Evropské unie:

- Belgie	- Bulharsko	- Česká republika
- Dánsko	- Estonsko	- Finsko
- Francie	- Irsko	- Itálie
- Kypr	- Litva	- Lotyšsko
- Lucembursko	- Maďarsko	- Malta
- Německo	- Nizozemí	- Polsko
- Portugalsko	- Rakousko	- Rumunsko
- Řecko	- Slovensko	- Slovinsko
- Španělsko	- Švédsko	- Velká Británie

Belgie

Belgický stát zavedl daň z přidané hodnoty v roce 1971. „*Legislativa v Belgii je podobná jako legislativa jiných členských států Evropské unie.*“³⁹ Belgie má i povolené výjimky jako je např. nulová sazba daně na dodávání novin.

Belgie má tyto sazby daně z přidané hodnoty: Základní sazbu daně 21%, sníženou sazbu daně ve výši 12% zejména se uplatňuje u výrobků z uhlí. „*Snížená sazba daně 6% uplatňuje se u základních potravin, knih a novin, farmaceutických výrobků a vody, na přepravu cestujících, u hotelových služeb a licenčních poplatků z licenčních práv.*“⁴⁰

Bulharsko

Bulharsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1994. Standardní sazba daně z přidané hodnoty činí 20%, snížená sazba ve výši 9%. Snížená sazba je uplatňována u hotelového ubytování, jestliže je poskytnuto v rámci organizovaného cestování. „*Vývoz je osvobozen od daně s nárokem na odpočet, stejně jako dodání zboží a poskytování služeb v souvislosti s mezinárodní přepravou zboží nebo osob a některé služby.*“⁴¹

Česká republika

Česká republika zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1993. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v České republice odpovídá Směrnici Rady 2006/112/ES.*“⁴² Předmětem daně jsou: dodání zboží a převod či přechod nemovitosti, poskytnutí i přijetí služeb, pořízení zboží z jiného členského státu a dovoz zboží.

Základní sazba daně je 21% a snížená sazba daně z přidané hodnoty činí 15%.

³⁹ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 225

⁴⁰ Tamtéž, str. 225

⁴¹ Tamtéž, str. 229

⁴² Tamtéž, str. 234

Dánsko

Dánsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1967. Legislativní úprava daně z přidané hodnoty je podobná jako v jiných členských státech Evropské unie. V Dánsku je pouze jednotná sazba daně z přidané hodnoty ve výši 25%.

Estonsko

Estonsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1991. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty se řídí příslušnou legislativou Estonska.*“⁴³ Základní sazba daně z přidané hodnoty je 18%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 5%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty se uplatňuje u vybraných knih, léků a lékařského vybavení, zpracování nebezpečného odpadu, pohřebních služeb, ubytovacích služeb a koncertů licencovaných umělců.

Finsko

Finsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1994. Legislativní úprava daně z přidané hodnoty je podobná jako u jiných členských států Evropské unie. Směrnice Rady 2006/112/ES umožňuje Finsku uplatňovat nulovou sazbu daně při prodeji novin a časopisů s obecnými informacemi. Základní sazba daně z přidané hodnoty je 22%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 17%. Snížená sazba se uplatňuje u základních potravin a potravy pro zvířata. Jídlo v restauracích podléhá základní sazbě. Další snížená sazba daně z přidané hodnoty je 8%. Tato sazba se uplatňuje u léků, knih, kulturních představení a vystoupení, přepravy cestujících a hotelových služeb.

Francie

Francie zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1968. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty je podobná jako v jiných členských státech Evropské unii.*“⁴⁴ Směrnice Rady 2006/112/ES umožňuje Francii existenci super

⁴³ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 243

⁴⁴ Tamtéž, str. 254

snížené sazby.“⁴⁵ Základní sazba daně z přidané hodnoty je 19,6% a snížená sazba daně z přidané hodnoty je 5,5%. Snížená sazba se uplatňuje u základních potravin a u některých periodik. Super snížená sazba daně z přidané hodnoty je 2,1%. Tato sazba se uplatňuje na léčiva, noviny a časopisy, divadelní představení a koncesionářské poplatky.

Irsko

Irsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1972. Legislativní úprava daně z přidané hodnoty odpovídá směrnici Rady 2006/112/ES. Tato směrnice umožňuje Irsku mít super snížené sazby a nulové sazby. Nulová sazba je u dodání knih, dodání potravin a nápojů, semen a rostlin určených pro lidskou výživu, dámskou hygienu, ústně podávaných léků, lékařského vybavení a dětského ošacení. Standardní sazba daně z přidané hodnoty je v Irsku 21%. Snížená sazba daně je 13,5%. Tato snížená sazba daně z přidané hodnoty se uplatňuje na převod nemovitého majetku a služeb spojených s nemovitým majetkem, hotelové ubytování, stravování a krátkodobý pronájem automobilů. Super snížená sazba daně z přidané hodnoty je ve výši 4,8%. Tato sazba je u dodávek hospodářských zvířat.

Itálie

Itálie zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1973. „*Itálii u daně z přidané hodnoty umožňuje směrnice Rady 2006/112/ES používání nulové sazby daně a super snížené sazby.*“⁴⁶ Standardní sazba daně z přidané hodnoty je 20%, snížená sazba daně z přidané hodnoty je 10% a super snížená sazba daně z přidané hodnoty je 4%. Snížená sazba se používá u potravin, vody a energií. Super snížená sazba se používá u určitých potravin, léčiv a lékařského vybavení.

⁴⁵ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 254

⁴⁶ Tamtéž, str. 262

Kypr

Kypr zavedl daň z přidané hodnoty v roce 1992. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty na Kypru odpovídá směrnici Rady 2006/112/ES.*“⁴⁷ Základní sazba daně z přidané hodnoty je na Kypru 15%, snížená sazba daně z přidané hodnoty je 5%. Snížená sazba je uvalena na knížky, časopisy a noviny, zemní plyn a zmrzlinu. Další snížená sazba je ve výši 8%. Tato sazba se uplatňuje u hotelových služeb, cateringových a restauračních služeb a v příměstské dopravě, soukromé taxislužbě a přepravě poskytované výletními loděmi a dálkovými autobusy.

Litva

Litva zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1994. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Litvě je podobná legislativě jiných členských států EU.*“⁴⁸ Standardní sazba daně z přidané hodnoty je 21%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 5%. Snížená sazba daně se uplatňuje na plně nebo částečně hrazená léčiva a farmaceutické a lékárenské výrobky. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 9%. Tato sazba se používá u činností souvisejících s vytápěním budov určených k trvalému bydlení, u knih a neperiodických publikací a u hotelových služeb.

Lotyšsko

Lotyšsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1995. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty Lotyšsku je v souladu se směrnicí Rady 2006/112/ES.*“⁴⁹ Standardní sazba daně z přidané hodnoty je 22%. Snížená daň z přidané hodnoty je ve výši 12%. Tato sazba se používá u ubytovacích služeb, veřejné dopravy, lékařských a veterinárních služeb, novin, časopisů, učebnic a u původních děl.

⁴⁷ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 266

⁴⁸ Tamtéž, str. 271

⁴⁹ Tamtéž, str. 276

Lucembursko

Lucembursko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1970. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Lucembursku odpovídá směrnici Rady 2006/112/ES s povolenou výjimkou aplikace super snížené sazby.*“⁵⁰ Super snížená sazba jsou 3%. Tato super snížená sazba se používá u potravin, nápojů, dětského oblečení, léčiv, knih, novin, časopisů, ubytovacích služeb, u vstupného na kulturní a jiné představení, použití sportovních zařízení, televizního a rozhlasového vysílání, kopírovacích služeb a u dodání vody. Standardní sazba daně z přidané hodnoty je ve výši 15%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je v Lucembursku 12%. Tato snížená sazba se uplatňuje u nízkoalkoholického vína, určitých pohonných hmot, komerčních publikací a na specializované služby. Další snížená sazba je 6%. Šesti procentní sazba je u plynu, elektřiny, dovozu uměleckých předmětů a jejich dodání za stanovených podmínek.

Maďarsko

Maďarsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1988. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Maďarsku odpovídá směrnici Rady 2006/112/ES.*“⁵¹ Standardní sazba daně z přidané hodnoty je 25%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je v Maďarsku 5%. Snížená sazba se uplatňuje u knih a vybraných léků, zdravotnického materiálu a jeho dodávek. Další snížená sazba je 18%. Tato sazba je na určité základní potraviny, hotelové služby a na dálkové vytápění.

Malta

Malta zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1995. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty na Maltě odpovídá směrnici Rady 2006/112/ES.*“⁵² Základní sazba daně z přidané hodnoty na Maltě je ve výši 18%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 7%. Snížená sazba je na poskytování ubytování.

⁵⁰ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 282

⁵¹Tamtéž, str. 287

⁵²Tamtéž, str. 292

Další snížená sazba je 5%. Tato sazba je uvalena na elektřinu, cukrovinky, lékařské příslušenství, věci používané výhradně postiženými občany, tiskoviny, umělecké a sběratelské předměty a starožitnosti. Na Maltě mají nulovou sazbu. Nulová sazba se uplatňuje na opravy lodí a letadel, potravin určených pro lidskou výživu, hromadnou přepravu cestujících, vodu včetně minerální, pěstování rostlin a léčiva.

Německo

Německo zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1968. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Německu je v souladu se směrnicí Rady 2006/112/ES.*“⁵³ Základní sazba daně z přidané hodnoty v Německu je 19%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 7%. Snížená sazba daně se používá u základních potravin a nápojů, léků, novin, knih, vstupného do divadel, muzeí a na koncerty.

Nizozemsko

Nizozemsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1969. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Nizozemsku je podobná legislativě jiných členských států EU.*“⁵⁴ Standardní sazba daně z přidané hodnoty je v Nizozemsku 19%. Snížená sazba daně je 6%. Snížená sazba daně se používá u základních potravin a služeb.

Polsko

Polsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1993. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Polsku je v souladu se směrnicí Rady 006/112/ES.*“⁵⁵ Standardní sazba daně z přidané hodnoty je 23%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 8%. Snížená sazba je na vybrané druhy potravin, vybrané zboží vztahující se ke zdravotní péči a u služeb související se

⁵³ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 297

⁵⁴Tamtéž, str. 303

⁵⁵Tamtéž, str. 308

zemědělstvím a lesnictvím, novin a na určité knihy. Polsko má super sníženou sazbu ve výši 5%. Tato sazba je na knihy a periodika.

Portugalsko

Portugalsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1986. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Portugalsku je v souladu se směrnici Rady 2006/112/ES s určitými výjimkami garantovanými Portugalsku přístupovou smlouvou a jinými sazbami pro kontinentální území a ostrovy.*“⁵⁶

V kontinentálním Portugalsku je standardní sazba daně z přidané hodnoty 23%. Snížené sazby daně z přidané hodnoty jsou 13% a 6%. Tyto sazby se uplatňují na vybrané zboží a služby. Na ostrovech Azory a Madeira se uplatňují sazby 16%, 9% a 4%.

Rakousko

Rakousko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1973. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Rakousku je v souladu se směrnici Rady 2006/112/ES s povolenými výjimkami.*“⁵⁷ Základní sazba daně z přidané hodnoty je 20%. Snížená sazba daně je 10%. Snížená sazba je u základních potravin, knih a novin, přepravy cestujících a pronájmu nemovitostí určených k bydlení. Další snížená sazba je ve výši 12%.

Rumunsko

Rumunsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1993. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v Rumunsku je v souladu se směrnici Rady 2006/112/ES.*“⁵⁸ Základní sazba daně z přidané hodnoty je 24%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 9%. Snížená sazba daně se uplatňuje u dodání knih, novin, léků, lístků do kina a poskytování hotelových služeb. Další snížená sazba daně z přidané hodnoty je 5%. Tato sazba je na prodej určitých domů v rámci sociální politiky.

⁵⁶ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 313

⁵⁷ Tamtéž, str. 319

⁵⁸ Tamtéž, str. 323

Řecko

Řecko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1987. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty je v Řecku v souladu se směrnicí Rady 2006/112/ES s povolenými výjimkami.*“⁵⁹ Základní sazba daně je ve výši 23%. Snížená sazba je 13% a uplatňuje se na zboží nezbytného charakteru, hromadnou přepravu osob, elektřinu, restaurace, kavárny a služby lékařů včetně dentistů. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 6,5%. Uplatňuje se na noviny, časopisy, knihy, lístků do divadel a hotelového ubytování.

Slovensko

Slovensko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1993. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty ve Slovenské republice je v souladu se směrnicí Rady 2006/112/ES.*“⁶⁰ Základní sazba daně z přidané hodnoty je 20% a snížená sazba ve výši 10%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty platí pro léky, sacharin, farmaceutické výrobky, sanitární výrobky, dámskou hygienu, tištěné noviny, obrázkové knihy pro děti a pomůcky pro handicapované.

Slovinsko

Slovinsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1999. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty je v souladu se směrnicí Rady 2006/112/ES.*“⁶¹ Základní sazba daně z přidané hodnoty je ve Slovinsku 20%. Snížená sazba daně je 8,5%. Tato sazba se uplatňuje u potravin, zemědělských produktů a farmaceutických produktů.

Španělsko

Španělsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1986. „*Legislativní úprava daně přidané hodnoty odpovídá směrnicí Rady 2006/112/ES i s povolením existence super snížené sazby.*“⁶² Sazby daně z přidané hodnoty

⁵⁹ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 328

⁶⁰Tamtéž, str. 333

⁶¹Tamtéž, str. 337

⁶²Tamtéž, str. 344

v kontinentálním Španělsku a na Baleárských ostrovech jsou standardní ve výši 18%, snížená sazba 8% a super snížená sazba ve výši 4%. Snížená sazba je u některých potravin, bydlení, dopravě, cestovního ruchu. Super snížená sazba je u základních potravin, léčiv, některých knih, novin a časopisů. Sazby daně z přidané hodnoty na Kanárských ostrovech je sedm. Standardní sazba daně ve výši 5%, zvýšená daň 9% (zde jsou zákonem vymezené dopravní prostředky), zvýšená 13% (u luxusního zboží, osobních automobilových vozidel, vybraných rekreačních lodí), snížená 2% (energie, palivo, potraviny, textil), nulová 0% (u vody, léků, knih, novin, dopravě, vývozu do cizích zemí nebo do Španělska a na Baleárské ostrovy, Ceutu a Melillu), speciální 20% (na tmavý tabák), speciální 35% (tzv. panenský tabák).

Švédsko

Švédsko zavedlo daň z přidané hodnoty v roce 1969. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty odpovídá směrnici Rady 2006/112/ES.*“⁶³ Základní sazba daně z přidané hodnoty je ve výši 25%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 12%. Snížená sazba daně je na potraviny a služby spojené s turismem. Další sazba daně je 6%. Je aplikována u tuzemských novin a časopisů, domácí přepravy osob a u vstupného do kin, cirkusů a na koncerty. Nulová sazba daně z přidané hodnoty je u léků na předpis, u některých finančních, pojišťovacích a zajišťovacích služeb.

Velká Británie

Velká Británie zavedla daň z přidané hodnoty v roce 1973. „*Legislativní úprava daně z přidané hodnoty ve Velké Británii je podobná legislativě jiných členských států EU s určitými výjimkami.*“⁶⁴ Ty se týkají existence nulové sazby.“⁶⁵ Nulová sazba je na dodání knih, novin, časopisů a map, dodání potravin pro lidskou výživu, dodání semen, dodání vody, léků na předpis, lékařských a chirurgických přístrojů, dodání dětského oblečení včetně

⁶³ Široký, J. *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha, a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9, str. 349

⁶⁴ Tamtéž, str. 355

⁶⁵ Tamtéž, str. 355

dětské obuvi, hromadnou dopravu osob, odpadové služby a stavby budov pro účely bydlení. Základní sazby daně z přidané hodnoty je ve výši 20%. Snížená sazba daně z přidané hodnoty je 5%. Snížená sazba je na antikoncepci, na dodávky paliva a energií používaných v domácnostech a charitativních organizacích, pomůcek a služeb pro postižené osoby.

4 CÍL A METODOLOGIE PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je na praktických příkladech ukázat, jak daň z přidané hodnoty ovlivňuje cenu vybraných základních potravin v České republice. V poslední části bude vypracovaný souhrnný příklad.

Data, která jsou použita ve vypracovaných grafech a tabulkách, pocházejí z Českého statistického úřadu. Na internetových stránkách Českého statistického úřadu bylo vybráno 10 základních potravin, které české domácnosti nakupují a konzumují. Byly vybrány tyto potraviny: Konzumní chleba, máslo, polotučné mléko, brambory, vejce, vepřová pečeně, kuře, jablka, pšeničná mouka a eidamský sýr. Na stránkách českého statistického úřadu byly vybrány průměrné ceny za stanovené období. Období se stanovilo na roky 2004 až do 2012. Na internetových stránkách českého úřadu byly vždy použity dvě částky za konkrétní období. Podle dané potraviny byla buď převzata průměrná spotřebitelská cena, průměrná cena průmyslových výrobců nebo průměrná cena u zemědělských výrobců, podle toho odkud obchodní řetězce nakupují. Zda si vybrané zboží vyrábějí sami nebo zda si je objednávají od zemědělských výrobců.

Každá průměrná cena dané potraviny se musela dále rozdělit na tři části: cenu s daní z přidané hodnoty, na cenu bez daně z přidané hodnoty a na daň z přidané hodnoty. Takto byla rozdělena jak spotřebitelská cena, tak cena průmyslových výrobců nebo zemědělských výrobců. Tato cena byla rozdělena na tyto tři části, aby bylo zjištěno, jak velké je daňové zatížení na ceně dané potraviny.

Po rozdělení těchto částek si můžeme vypočítat, jakou mají prodávající obchodní marži na dané potravině. Podle těchto marží můžeme zpozorovat, jaké obchodní strategie prodávající udělají. Při výpočtech bylo zjištěno, jak prodávající hýbají s cenami sledovaných potravin.

V této práci jsou sledované pouze ceny, za které si kupující potraviny nakoupí, nebylo zde zohledněno další daňové zatížení v podobě vyšších cen energií, provozní náklady, mzdové náklady, inflací a dalších faktorů ovlivňující cenu.

4. 1 Průměrné ceny vybraných základních potravin v České republice v letech 2004 až 2012

V této části bakalářské práce bude na konkrétních potravinách zobrazen postup a výsledný výpočet. V další části bude z těchto potravin sestaven nákupní koš, který bude obsahovat i tyto potraviny, které zde budou podrobněji zobrazeny.

4. 1. 1 Konzumní chléb

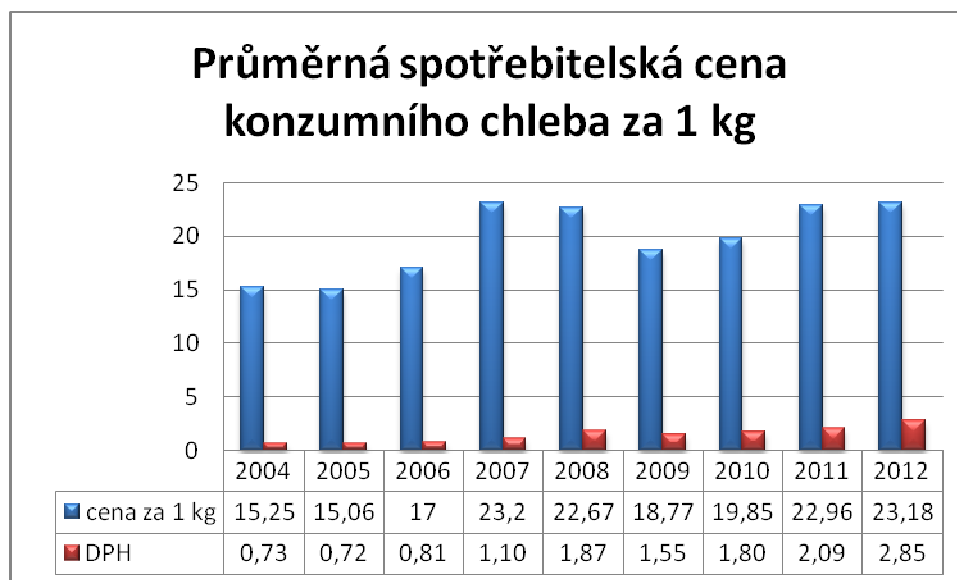
Jako první potravina je konzumní chléb. Ze stránek českého statistického úřadu byla spotřebitelská cena za 1 kg konzumního chleba v roce 2004 ve výši 15,25 Kč, v roce 2005 ve výši 15,06 Kč, v roce 2006 ve výši 17 Kč, v roce 2007 ve výši 23,20 Kč, v roce 2008 ve výši 22,67 Kč, v roce 2009 ve výši 18,77 Kč, v roce 2010 ve výši 19,85 Kč, v roce 2011 ve výši 22,96 Kč a v roce 2012 ve výši 23,18 Kč. Tato cena je včetně daně z přidané hodnoty, proto ji pro další zkoumání musíme rozdělit na daň z přidané hodnoty a na cenu bez daně z přidané hodnoty.

Tabulka č. 2: Průměrná spotřebitelská cena konzumního chleba

Průměrná spotřebitelská cena konzumního chleba za 1 kg				
	cena s DPH	DPH		cena bez DPH
2004	15,25	5%	0,73	14,52
2005	15,06	5%	0,72	14,34
2006	17	5%	0,81	16,19
2007	23,2	5%	1,1	22,1
2008	22,67	9%	1,87	20,8
2009	18,77	9%	1,55	17,22
2010	19,85	10%	1,8	18,05
2011	22,96	10%	2,09	20,87
2012	23,18	14%	2,85	20,33

Zdroj: Vlastní, data použita z českého statistického úřadu

Graf č. 2: Průměrná spotřebitelská cena konzumního chleba

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

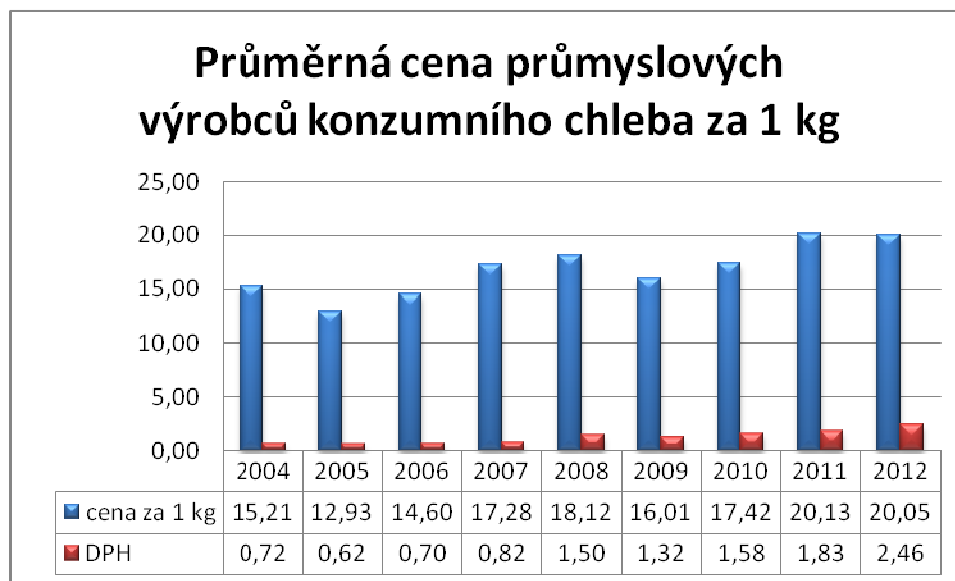
Dále musíme rozdělit cenu konzumního chleba u průmyslových výrobců. Průměrná cena průmyslových výrobců konzumního chleba za 1 kg činní v roce 2004 cenu 15,21 Kč, v roce 2005 byla cena 12,93 Kč, v roce 2006 byla cena 14,60 Kč, v roce 2007 byla cena 17,28 Kč, v roce 2008 byla cena 18,12 Kč, v roce 2009 byla cena 16,01 Kč, v roce 2010 byla cena 17,42 Kč, v roce 2011 byla cena 20,13 Kč, v roce 2012 byla cena 20,05 Kč.

Tabulka č. 3: Průměrná cena průmyslových výrobců konzumního chleba

Průměrná cena průmyslových výrobců konzumního chleba za 1 kg				
	cena s DPH	DPH		cena bez DPH
2004	15,21	5%	0,72	14,49
2005	12,93	5%	0,62	12,31
2006	14,6	5%	0,7	13,9
2007	17,28	5%	0,82	16,46
2008	18,12	9%	1,5	16,62
2009	16,01	9%	1,32	14,69
2010	17,42	10%	1,58	15,84
2011	20,13	10%	1,83	18,3
2012	20,05	14%	2,46	17,59

Zdroj: vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Graf č. 3: Průměrná cena průmyslových výrobců konzumního chleba

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Tabulka č. 4: Obchodní marže

Obchodní marže	
2004	-0,69
2005	1,42
2006	1,6
2007	4,81
2008	2,68
2009	1,21
2010	0,62
2011	0,74
2012	0,28

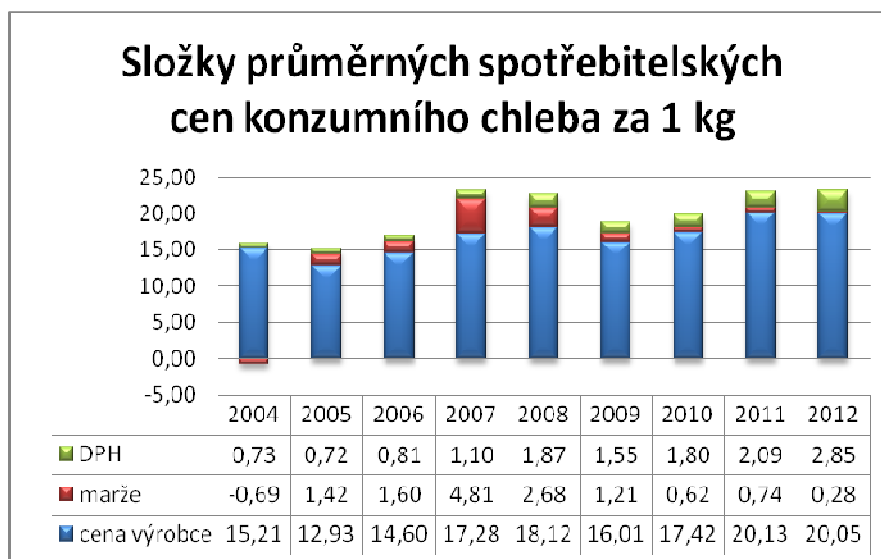
Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Po těchto výpočtech můžeme spočítat, jaké mají prodejci obchodní marže. V grafu je vidět, že v roce 2006, kdy je sazba daně z přidané hodnoty ve výši 5%, mají prodejci obchodní marži ve výši 1,60 Kč a spotřebitel za chléb zaplatí 17 Kč. V roce 2007 při stejné sazbě daně z přidané hodnoty už mají prodejci obchodní marže ve výši 4,81 Kč a spotřebitel si chléb koupí za 23,20 Kč. To je oproti loňskému roku nárůst o 6,20 Kč, které musí spotřebitel zaplatit a obchodní marže se zvedla o 3,21 Kč. V roce 2008 dojde ke zvýšení daně z přidané hodnoty z 5% na 9%, a prodejci mají obchodní marži ve výši 2,68Kč.

Spotřebitel si chléb koupí za 22,67 Kč. To je oproti loňsku levnější o 0,53 Kč. Je to především z toho důvodu, že si obchodníci v roce 2007, tedy před zvýšením daně z přidané hodnoty 5% na 9% zvýšili své marže. Proto si prodejci v roce 2008 mohli dovolit takovou cenu.

Takto obchodníci pokračovali i v dalších letech, kterých se zvyšování sazby daně z přidané hodnoty týkalo. Stejně tomu bylo i v roce 2009, kdy byla sazba daně z přidané hodnoty 9% a v 2010 se sazba daně z přidané hodnoty zvyšovala na 10%. A také v roce 2011 postupovali prodejci stejně jako v minulých letech.

Graf č. 4: Složky průměrných spotřebitelských cen konzumního chleba

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

V následujícím grafu je jasně vidět jak se prodejci zachovali před zvýšením sazby daně z přidané hodnoty, a jak se zachovali po zvýšení daně z přidané hodnoty. Týká se to konkrétně v letech 2007, kdy vláda České republiky rozhodla, že se daň z přidané hodnoty zvýší z 5% na 9%. Dále v roce 2009, kdy opět vláda České republiky rozhodla o h zvyšování daně z přidané hodnoty a to z 9% na 10%. A ještě se tak stalo v roce 2011, kdy bylo odsouhlaseno další zvýšení daně z přidané hodnoty na to z 10% na 14%.

4. 1. 2 Vepřová pečeně s kostí

Další potravina je vepřová pečeně. Ze stránek českého statistického úřadu byla spotřebitelská cena za 1 kg vepřové pečeně s kostí v roce 2004 ve výši 113,31 Kč, v roce 2005 ve výši 104,20 Kč, v roce 2006 ve výši 105,82 Kč, v roce 2007 ve výši 103,66 Kč, v roce 2008 ve výši 108,23 Kč, v roce 2009 ve výši 103,63 Kč, v roce 2010 ve výši 97,14 Kč, v roce 2011 ve výši 104,73 Kč a v roce 2012 ve výši 106,81 Kč. Tato cena je včetně daně z přidané hodnoty, proto ji pro další zkoumání musíme rozdělit na daň z přidané hodnoty a na cenu bez daně z přidané hodnoty.

Tabulka č. 5: Průměrná spotřebitelská cena vepřové pečeně s kostí

Průměrná spotřebitelská cena vepřové pečeně s kostí za 1 kg				
	cena s DPH	DPH		cena bez DPH
2004	113,31	5%	5,4	107,91
2005	104,2	5%	4,96	99,24
2006	105,82	5%	5,04	100,78
2007	103,66	5%	4,94	98,72
2008	108,23	9%	8,94	99,29
2009	103,63	9%	8,56	95,07
2010	97,14	10%	8,83	88,31
2011	104,73	10%	9,52	95,21
2012	106,81	14%	13,12	93,69

Zdroj: Vlastní, data použita z českého statistického úřadu

Graf č. 5: Průměrná spotřebitelská cena vepřové pečeně s kostí

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

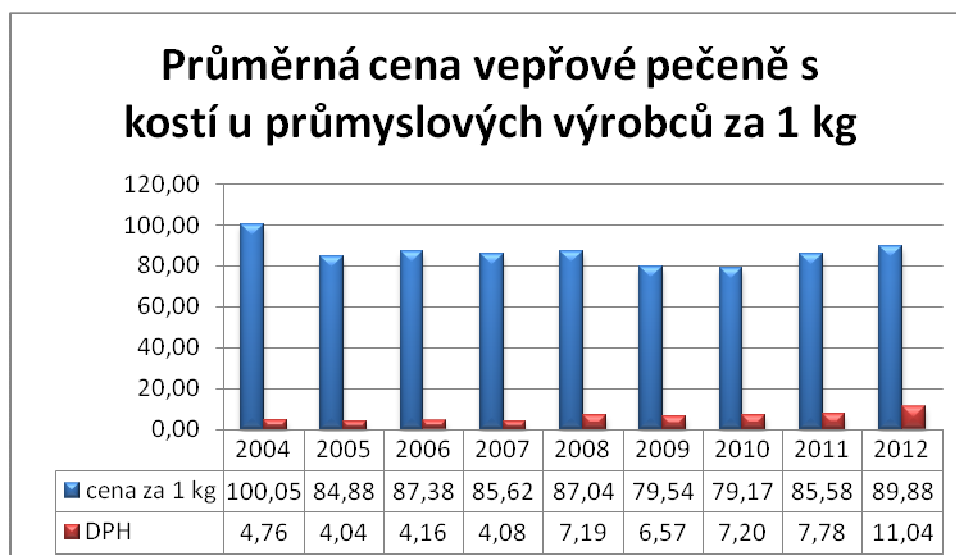
Dále musíme rozdělit cenu vepřové pečeně u průmyslových výrobců. Průměrná cena průmyslových výrobců vepřové pečeně s kostí za 1 kg činí v roce 2004 cenu 100,50 Kč. V roce 2005 byla cena 84,88 Kč, v roce 2006 byla cena 87,38 Kč, v roce 2007 byla cena 85,62 Kč, v roce 2008 byla cena 87,04 Kč, v roce 2009 byla cena 79,54 Kč, v roce 2010 byla cena 79,17 Kč, v roce 2011 byla cena 85,58 Kč, v roce 2012 byla cena 89,88 Kč.

Tabulka č. 6: Průměrná cena průmyslových výrobců vepřové pečeně s kostí

Průměrná cena průmyslových výrobců vepřové pečeně s kostí za 1 kg				
	cena s DPH	DPH		cena bez DPH
2004	100,5	5%	4,76	95,29
2005	84,88	5%	4,04	80,84
2006	87,38	5%	4,16	83,22
2007	85,62	5%	4,08	81,54
2008	87,04	9%	7,19	79,85
2009	79,54	9%	6,57	72,97
2010	79,17	10%	7,2	71,97
2011	85,58	10%	7,78	77,8
2012	89,88	14%	11,04	78,84

Zdroj: vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Graf č. 6: Průměrná cena průmyslových výrobců vepřové pečeně s kostí

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Tabulka č. 7: Obchodní marže

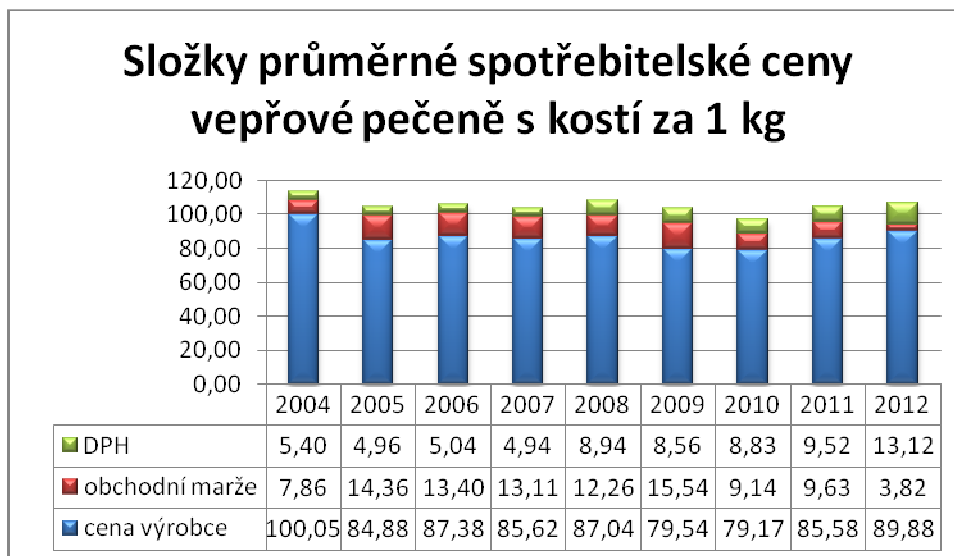
Obchodní marže	
2004	7,86
2005	14,36
2006	13,4
2007	13,11
2008	12,26
2009	15,54
2010	9,14
2011	9,63
2012	3,82

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Po těchto výpočtech můžeme spočítat, jaké mají prodejci obchodní marže. V grafu je vidět, že v roce 2007, kdy je sazba daně z přidané hodnoty ve výši 5%, mají prodejci obchodní marži ve výši 13,11 Kč a spotřebitel za vepřovou pečení s kostí zaplatí 103,66 Kč. V roce 2008 dojde ke zvýšení daně z přidané hodnoty z 5% na 9%, a prodejci mají obchodní marži ve výši 12,26 Kč. Spotřebitel si vepřovou pečení koupí za 108,23 Kč.

Takto obchodníci pokračovali i v dalších letech, kterých se zvyšování sazby daně z přidané hodnoty týkalo. Stejně tomu bylo i v roce 2009, kdy byla sazba daně z přidané hodnoty 9% a prodejci měli své marže ve výši 15,54 Kč, oproti loňskému roku to byl nárůst o 3,82 Kč. Spotřebitel si vepřovou pečení s kostí koupil za 103,63 Kč. V 2010 se sazba daně z přidané hodnoty zvyšovala na 10%, prodejci si snížili svou obchodní marži a to na 9,14 Kč. To je snížení o 6,40 Kč. Proto mohli spotřebitelé zakoupit vepřovou pečení s kostí levněji, než to bylo v roce 2009, v roce 2010 za vepřovou pečení spotřebitelé zaplatili 97,14 Kč za 1 kg. A také v roce 2011 postupovali prodejci stejně jako v minulých letech.

Graf č. 7: Složky průměrných spotřebitelských cen vepřové pečeně s kostí

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

V následujícím grafu je jasně vidět jak se prodejci zachovali před zvýšením sazby daně z přidané hodnoty, a jak se zachovali po zvýšení sazby daně z přidané hodnoty. Týká se to konkrétně v letech 2007, kdy vláda České republiky rozhodla, že se daň z přidané hodnoty zvýší z 5% na 9%. Dále v roce 2009, kdy opět vláda České republiky rozhodla o h zvyšování daně z přidané hodnoty a to z 9% na 10%. A ještě se tak stalo v roce 2011, kdy bylo odsouhlaseno další zvýšení daně z přidané hodnoty na to z 10% na 14%.

4. 1. 3 Eidamský sýr

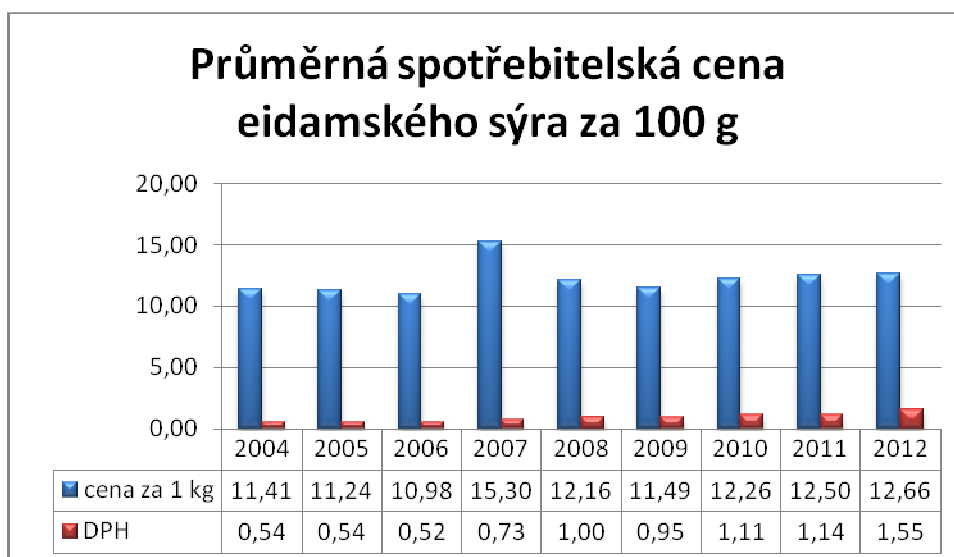
Jako další potravinou je eidamský sýr. Ze stránek českého statistického úřadu byla spotřebitelská cena za 100 g eidamského sýra v roce 2004 ve výši 11,41 Kč, v roce 2005 ve výši 11,24 Kč, v roce 2006 ve výši 10,98 Kč, v roce 2007 ve výši 15,30 Kč, v roce 2008 ve výši 12,16 Kč, v roce 2009 ve výši 11,49 Kč, v roce 2010 ve výši 12,26 Kč, v roce 2011 ve výši 12,50 Kč a v roce 2012 ve výši 12,66 Kč. Tato cena je včetně daně z přidané hodnoty, pro další zkoumání si ji musíme rozdělit na daň z přidané hodnoty a na cenu bez daně z přidané hodnoty.

Tabulka č. 8: Průměrná spotřebitelská cena eidamského sýra

Průměrná spotřebitelská cena eidamského sýra za 100 g				
	cena s DPH	DPH		cena bez DPH
2004	11,41	5%	0,54	10,86
2005	11,24	5%	0,54	10,70
2006	10,98	5%	0,52	10,45
2007	15,30	5%	0,73	14,57
2008	12,16	9%	1,00	11,15
2009	11,49	9%	0,95	10,54
2010	12,26	10%	1,11	11,15
2011	12,50	10%	1,14	11,36
2012	12,66	14%	1,55	11,10

Zdroj: Vlastní, data použita z českého statistického úřadu

Graf č. 8: Průměrná spotřebitelská cena eidamského sýra

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

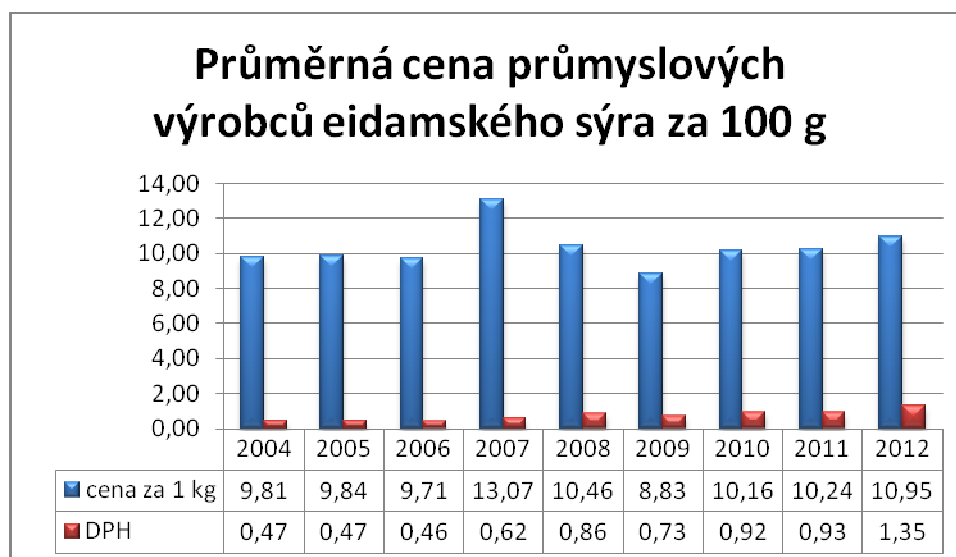
Dále musíme rozdělit cenu eidamského sýra u průmyslových výrobců. Průměrná cena průmyslových výrobců eidamského sýra za 100 g činí v roce 2004 cenu 9,81 Kč. V roce 2005 byla cena 9,84 Kč, v roce 2006 byla cena 9,71 Kč, v roce 2007 byla cena 13,07 Kč, v roce 2008 byla cena 10,46 Kč, v roce 2009 byla cena 8,83 Kč, v roce 2010 byla cena 10,16 Kč, v roce 2011 byla cena 10,24 Kč, v roce 2012 byla cena 10,95 Kč.

Tabulka č. 9: Průměrná cena průmyslových eidamského sýra

Průměrná cena průmyslových výrobců eidamského sýra za 100g				
	cena s DPH	DPH		cena bez DPH
2004	9,81	5%	0,47	9,34
2005	9,84	5%	0,47	9,37
2006	9,71	5%	0,46	9,25
2007	13,07	5%	0,62	12,45
2008	10,46	9%	0,86	9,6
2009	8,83	9%	0,73	8,11
2010	10,16	10%	0,92	9,24
2011	10,24	10%	0,93	9,31
2012	10,95	14%	1,35	9,61

Zdroj: vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Graf č. 9: Průměrná cena průmyslových výrobců eidamského sýra

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Tabulka č. 10: Obchodní marže

Obchodní marže	
2004	1,05
2005	0,86
2006	0,74
2007	1,49
2008	0,69
2009	1,71
2010	0,99
2011	1,12
2012	0,15

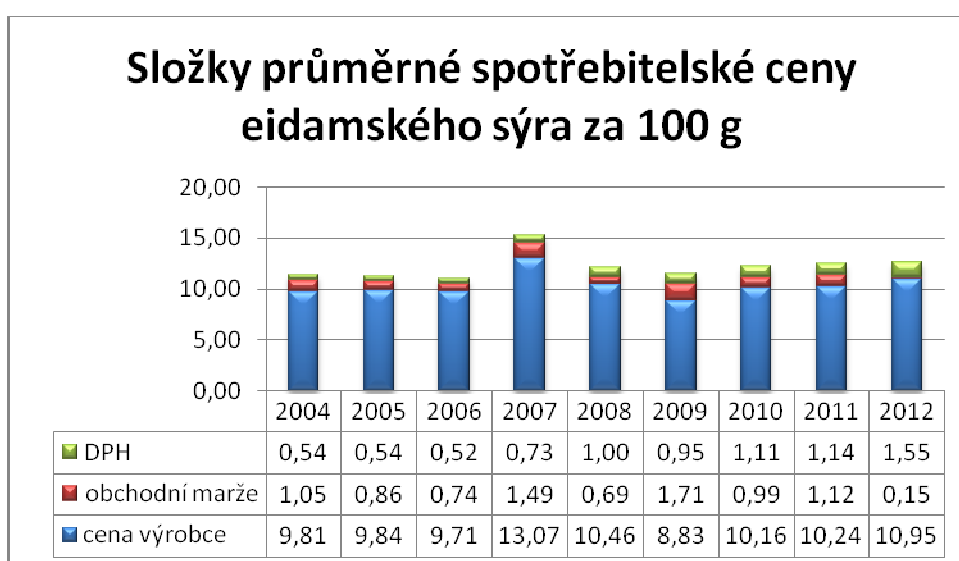
Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

Po těchto výpočtech můžeme spočítat, jaké mají prodejci obchodní marže. V grafu je vidět, že v roce 2006, kdy je sazba daně z přidané hodnoty ve výši 5%, mají prodejci obchodní marži ve výši 0,74 Kč a spotřebitel za 100 g eidamského sýra zaplatí 10,98 Kč. V roce 2007 při stejné sazbě daně z přidané hodnoty už mají prodejci obchodní marže ve výši 1,49 Kč a spotřebitel si eidamský sýr koupí za 15,30 Kč. To je oproti loňskému roku nárůst o 4,32 Kč, které musí spotřebitel zaplatit a obchodní marže se zvedla o 0,75 Kč. V roce 2008 dojde ke zvýšení daně z přidané hodnoty z 5% na 9%, a prodejci mají obchodní marži ve výši 0,69 Kč. Spotřebitel si 100 g eidamského sýru koupí za 12,16 Kč. To je oproti loňsku levnější o 3,14 Kč. Je to především z toho důvodu, že si obchodníci v roce 2007, tedy před zvýšením daně z přidané hodnoty 5% na 9% zvýšili své marže. Proto si prodejci v roce 2008 mohli dovolit takovou cenu.

Takto obchodníci pokračovali i v dalších letech, kterých se zvyšování sazby daně z přidané hodnoty týkalo. Stejně tomu bylo i v roce 2009, kdy byla sazba daně z přidané hodnoty 9% a v 2010 se sazba daně z přidané hodnoty zvyšovala na 10%. A také v roce 2011 postupovala prodejci stejně jako v minulých letech.

V následujícím grafu je jasně vidět jak se prodejci zachovali před zvýšením sazby daně z přidané hodnoty, a jak se zachovali po zvýšení daně z přidané hodnoty. Týká se to konkrétně v letech 2007, kdy vláda České republiky rozhodla, že se daň z přidané hodnoty zvýší z 5% na 9%. Dále v roce 2009, kdy opět vláda České republiky rozhodla o zvyšování daně z přidané hodnoty a to z 9% na 10%. A ještě se tak stalo v roce 2011, kdy bylo odsouhlaseno další zvýšení daně z přidané hodnoty na to z 10% na 14%.

Graf č. 10: Složky průměrných spotřebitelských cen eidamského sýra

Zdroj: Vlastní, data použita z Českého statistického úřadu

4. 2 Souhrnný praktický příklad

Tato bakalářská práce má ukázat a dokázat, jak zvyšování daně z přidané hodnoty ovlivňuje cenu základních potravin v České republice. Po grafické a výpočetní analýze vyplývá, že zvyšující se cena potravin není zapříčiněna jen zvyšováním daně z přidané hodnoty, ale především je výše ceny závislá na obchodních strategiích průmyslových výrobců. V praktickém příkladě bude znázorněno, co a jak ovlivňuje cenu základních potravin v České republice.

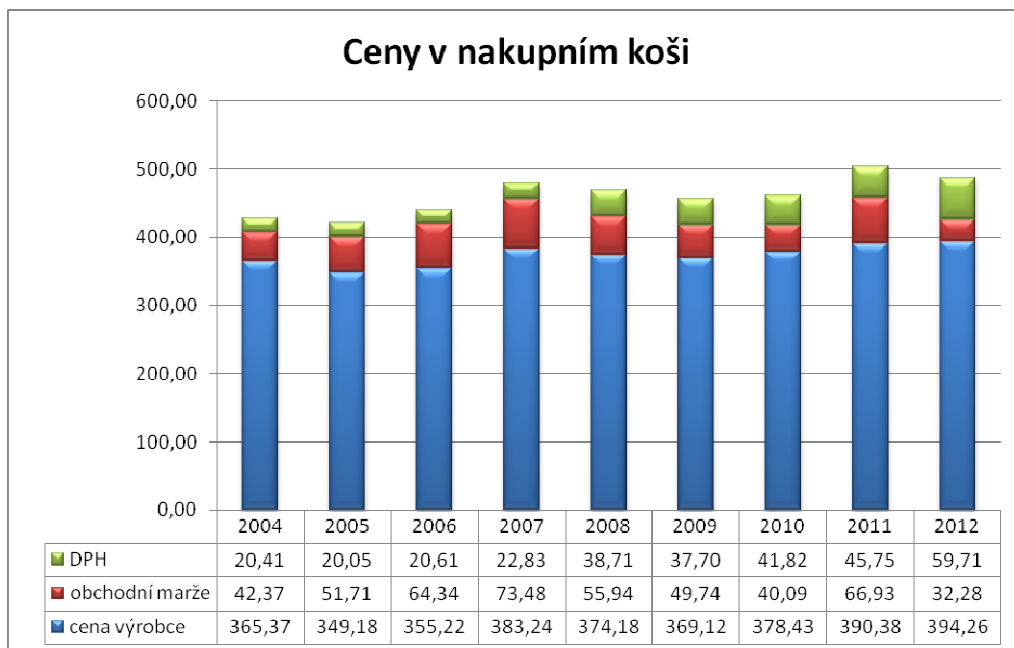
Seznam nákupního koše:

- 10 vajec
- 250 g másla
- 1 l mléka
- 1 kg kuřete kuchařského
- 1 kg vepřové pečeně
- 1 kg brambor
- 1 kg pšeničné mouky
- 1 kg hovězího masa
- 1 kg konzumního chleba
- 100 g eidamského sýra

Cena nákupního koše v jednotlivých letech:

2004	428,15
2005	420,94
2006	440,17
2007	479,55
2008	468,83
2009	456,56
2010	460,34
2011	503,06
2012	486,25

Graf č. 11: Ceny v nákupním koši

Zdroj: Vlastní, data použita ze statistického úřadu ČR

V této části bakalářské práce bude zaměřena na reakci obchodníků rok před následným zvýšením sazby daně z přidané hodnoty a na reakci po zvýšení sazby daně z přidané hodnoty.

V roce 2004 byla snižena sazba daně z přidané hodnoty ve výši 5%. Celkový nákup stál spotřebitele 428,15 Kč. Obchodníci měli své marže ve výši 42,37 Kč a daň z přidané hodnoty činila 20,41 Kč.

V roce 2005 byla snižena sazba daně z přidané hodnoty také ve výši 5%. Celkový nákup stál spotřebitele 420,94 Kč. Obchodníci měli své marže ve výši 51,71 Kč a daň z přidané hodnoty činila 20,05 Kč.

V roce 2006 byla snižena sazba daně z přidané hodnoty stále ve výši 5%. Celkový nákup vyšel spotřebitele na 440,17 Kč. Obchodníci měli své marže ve výši 64,34 Kč a daň z přidané hodnoty činila 20,61 Kč.

V roce 2007 byla snižena sazba daně z přidané hodnoty i nadále ve výši 5%. Celkový nákup spotřebitele vyšel na 479,55 Kč. Jak si můžeme povšimnout, je to o dost více než v předchozích letech. Obchodníci si totiž své

marže zvýšili na 73,48 Kč, a přitom sazba daně z přidané hodnoty byla stále ve výši 5%, a to je 22,83 Kč z ceny nákupu.

V roce 2008 došlo ke zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty na 9%. Celkový nákup byl levnější než v roce 2007. Za celkový nákup spotřebitel zaplatí 468,83 Kč. Takové ceny si obchodníci mohli dovolit z důvodu, že již v loňském roce zvýšili ceny potravin. Obchodní marži si totiž snížili, a to na 55,94 Kč. Daň z přidané hodnoty činila 38,71 Kč.

V roce 2009 byla snížená sazba daně z přidané hodnoty ve výši 9%, stejně jako v roce 2008. Celkový nákup stál spotřebitele 456,56 Kč. Obchodníci z důvodu celosvětové ekonomické situace své marže snížili na 49,74 Kč a nezvyšovali si je jako v letech předchozích. Přestože v následujícím roce má dojít ke zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty, z důvodu celosvětové finanční krize obchodníci nezdrazují. Daň z přidané hodnoty byla 37,70 Kč.

V roce 2010 dochází ke zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty, a to z 9% na 10%. Celkový nákup stál spotřebitele 460,34 Kč. V tomto roce si obchodníci snížili své marže na 40,09 Kč. Daň z přidané hodnoty byla ve výši 41,82 Kč.

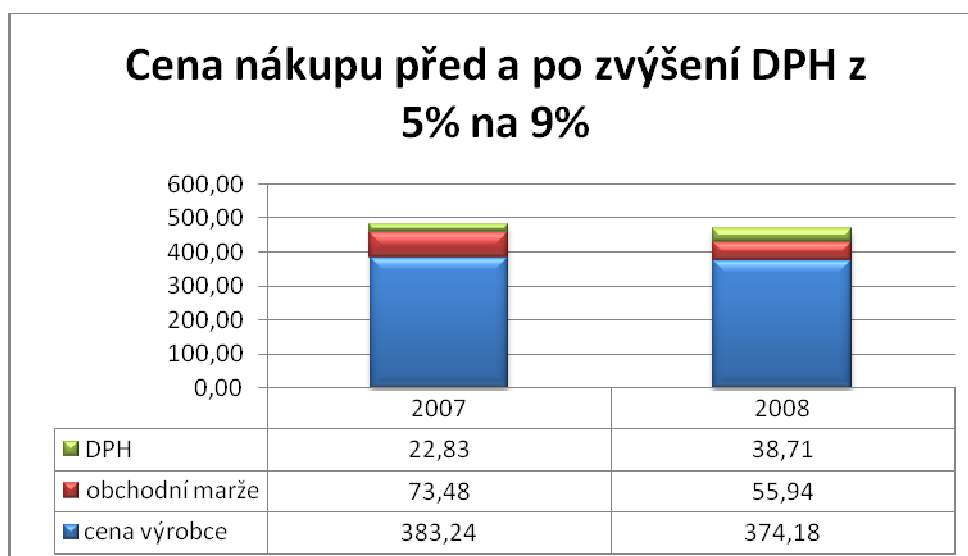
V roce 2011 byla snížená sazba daně z přidané hodnoty ve výši 10%. Celkový nákup stál spotřebitele 503,06 Kč. V roce 2012 má opět dojít ke zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty, a to z 10% na 14%. Obchodníci si podle toho také přizpůsobili své obchodní maže, a to na celkovou cenu 66,93 Kč. Je to zvýšení o 26,84 Kč. Proto také spotřebitele vyšel celkový nákup draž než v loňském roce při stejné sazbě daně z přidané hodnoty.

V roce 2012 došlo ke zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty z 10% na 14%. Spotřebitel v tomto roce zaplatil za celkový nákup 486,25 Kč. Tento nákup vyšel levněji než v roce 2011. Z důvodu, že obchodníci si snížili své marže, a to na 32,28 Kč. Daň z přidané hodnoty byla 32,28 Kč.

Shrnutí: Z grafu jasně vyplývá, že obchodníci reagovali na zvýšení sazby daně z přidané hodnoty s předstihem. Vždy rok před zvýšením daně z přidané hodnoty zvýšili své obchodní marže, a proto nebyl takový dopad na cenu konečných spotřebitelů. Protože si zvýšení sazby daně z přidané hodnoty zaplatili spotřebitelé už rok předtím, mohli se tak spotřebitelé domnívat, že zvýšení sazby daně z přidané hodnoty není tak hrozné. Obchodníci nebudou spotřebitelům říkat, že v tomto roce zvýšili ceny potravin, ale budou vám tvrdit, že když nastalo zvýšení sazby daně z přidané hodnoty, tak oni nezdražovali. Udrželi ceny stejné, nebo dokonce i ceny některých potravin snížili.

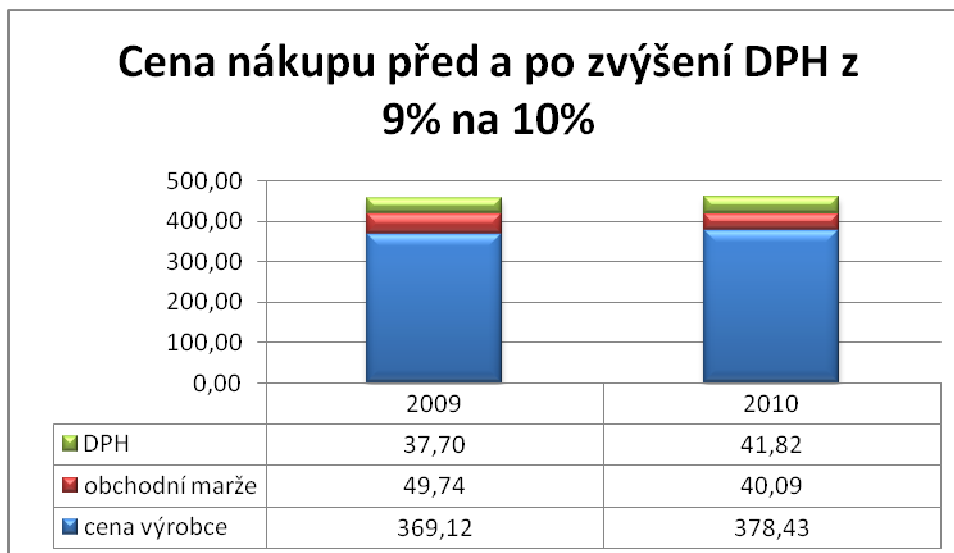
Pro upřesnění jsou sestaveny tyto tři grafy, aby byl vidět rozdíl v konkrétních letech, kterých se zvyšování sazby daně z přidané hodnoty týkalo.

Graf č. 12: Cena nákupu 1

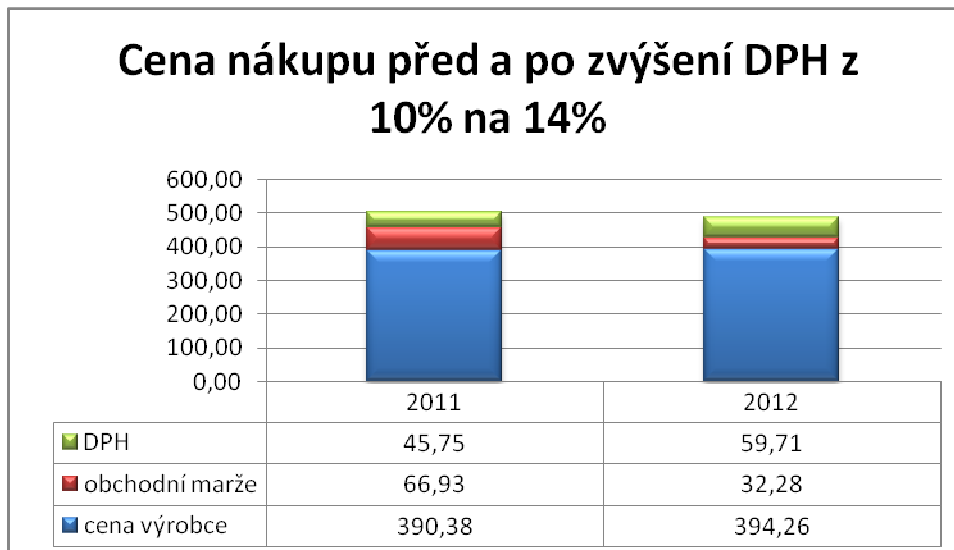
Zdroj: Vlastní

Graf č. 13: Cena nákupu 2

Zdroj: Vlastní

Graf č. 14: Cena nákupu 3

Zdroj: Vlastní

ZÁVĚR

Téma bakalářské práce je vliv daně z přidané hodnoty na cenu základních potravin v České republice. První kapitola práce je zaměřena na daňový systém v České republice, co znamenají pojmy daň, daňový subjekt, poplatník a plátce daně. Hlavní rozdělení daní je na daně přímé a na daně nepřímé. Seznámila jsem se s jednotlivými daněmi, které v České republice jsou. Nejprve s daněmi přímými a poté s daněmi nepřímými.

Do přímých daní patří daň z příjmu, která je rozdělena na daň z příjmu fyzických osob a na daň z příjmu právnických osob. Dále do přímých daní patří majetkové daně. Majetkové daně jsou daň z nemovitosti, daň z pozemků, daň ze staveb, daň z převodu nemovitosti, daň darovací, daň dědická, daň z převodu majetku a daň silniční.

Do nepřímých daní patří daň z přidané hodnoty, ekologické daně a spotřební daně. Spotřební daně jsou: daň z lihu, daň z piva, daň z vína, daň z tabáku, daň z paliv a maziv.

Další část bakalářské práce je zaměřena na konkrétní daň a to na daň z přidané hodnoty, vývoj daně z přidané hodnoty od roku 1989 až do roku 2004. Zdůrazněním výhod a nevýhod daně z přidané hodnoty, jaký je princip daně z přidané hodnoty, kdo je to plátce a kdo je poplatník, způsob výpočtu daně, výběr daně a historii české sazby daně z přidané hodnoty.

Daň z přidané hodnoty v Evropské unii. Nejprve jsou zde zmíněny členské státy Evropské unie. Do členských států Evropské unie patří Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie. V každém státě bude zaměřeno na daň z přidané hodnoty, jaké tam mají sazby, u vybraných států zmíním povolené výjimky, které ve svém daňovém systému mají schváleny Evropskou unií.

V praktické části této práce je zaměření na průměrné ceny základních potravin v České republice v letech 2004 až 2012. Na prvních třech potravinách, které jsou: konzumní chléb, vepřová pečeně s kostí, a eidamský sýr. Na těchto třech potravinách je ukázáno jakým postupem se postupovalo

při vytvoření závěrečného příkladu. V závěrečném příkladu byly použity tyto potraviny: vejce, máslo, polotučné mléko, kuře, vepřová pečeně, brambory, pšeničná mouka, hovězího maso, chleba a eidamský sýr. Každá potravina je rozdělena do tří grafů, které jsou přiložené v příloze této bakalářské práce. Pro porozumění byly vybrané potraviny vloženy do praktické části práce. V prvním grafu je znázorněna spotřebitelská cena, v druhém grafu je cena průmyslového výrobce nebo zemědělské výroby, ve třetím grafu je částka rozdělena do tří částí. V první části je cena výrobce, v druhé obchodní marže a ve třetí je daň z přidané hodnoty. Když sečteme v posledním grafu tyto tři částky, měli by nám dávat celkovou cenu, kterou spotřebitel zaplatí za daný produkt.

V poslední části této práce je zpracovaný praktický příklad, ve kterém je znázorněn nákupní koš ze základních potravin, již některé potraviny jsou zobrazeny v předchozí části bakalářské práce. Je rozdělen podle roků, a to od roku 2004 až 2012. V každém roce jsou nakoupeny stejné potraviny ve stejném množství.

Bylo zajímavé zjistit, jak se obchodníci zachovají, když zjistí, že v příštím roce má být zvýšena sazba daně z přidané hodnoty. Zjištěním bylo, že obchodníci si zvýší svoje obchodní marže rok před zvýšením daně z přidané hodnoty a v době, kdy se daň opravdu zvýší, si své obchodní marže zase sníží. Tím udrží stejnou cenu, někdy i nižší, a mohou tvrdit, že i při zvýšení sazby daně z přidané hodnoty nezdrazují. Takto lákají zákazníky na příznivé ceny, které si spotřebitelé zaplatili již v loňském roce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Donau media – *Daňové zákony* – úplná znění platná v roce 2010, 1 vydání,
DonauMedia, s.r.o., Boženy Němcovej 8, Bratislava, ISBN 978-80-89364-09-1

Hamerníková B, Kubátová K. – *Veřejné finance* – učebnice, Praha:EUROLEX
BOHEMIA, s.r.o. 2004, ISBN 80-6432-99-8

Havel Tomáš, *Daň z přidané hodnoty 9 vydání 2012*, vyd. Praha, Wolters
Kluwer ČR, a.s., ISBN 978-80-7357-731-5

Kubátová Květa, *Daňová teorie a politika*, 5. aktualizované vydání, vyd.
Wolters Kluwer ČR, a.s., v roce 2010, počet stran 276, ISBN 978-80-7357-
574-8

Langerová Dana a Nováková Miroslava, *DPH v kostce 2012*, redakční
uzávěrka byla: 15. března 2012, vyd. Dashöfer Holding, Ltd. & Verlag Dashöer,
nakladatelství, spol. s.r.o., ISBN 978-80-86897-60-8

Marková Hana – *Daňové zákony 2012*, úplná znění platná k 1. 1. 2012, 21
vydání, Grada Publishing, a.s. Praha 2012, počet stran 264, ISBN 978-80-247-
4254-0

Marval Jindřich – *Analýza daňové kvóty v ČR*, 1. vyd. Brno: Masarykova
Univerzita, 2006, ISBN 80-210-4157-9

Široký Jan, *Daně v Evropské unii*, 5 aktualizované vydání, vyd. Linde Praha,
a.s. 2012, ISBN 978-80-7201-881-9

Štohl Pavel, *Daně 2010 výklad a praktické příklady*, 1. vyd. Soukorná vysoká
škola ekonomická Znojmo, s.r.o., březen 2010, počet stran 148, ISBN 978-80-
87314-01-2.

Štohl Pavel, *učebnice účetnictví pro střední školy a pro veřejnost*, 7. upravené vydání podle právního stavu k 1. 1. 2005, Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., červen 2005

Štohl Pavel, *učebnice účetnictví pro střední školy a pro veřejnost 2. díl*, osmé, upravené vydání podle právního stavu k 1. 1. 2006, Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o., červen 2006

Tomášková Eva, *veřejné finance*, Masarykova univerzita v Brně, 2006, ISBN: 80-210-4177-3

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD:

<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/7006-12>

EKONOMIKON: DPH – daň z přidané hodnoty. [online]. 2011. Dostupné z:

<http://www.ekonomikon.cz/ucto/dph#princip-dph>

GOOGLE: obrázky – Lafferova křivka, Dostupné z:

<https://www.google.cz/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_62819.html?year=2010

VACHTOVÁ J., Daň z přidané hodnoty: Poplatník daně z přidané hodnoty

[online]. Copyright © 2013 Jitka Vachtová. Dostupné z:

<http://www.vachtova.cz/ucetnictvi/vyklady/10-dan-z-pridane-hodnoty>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK a GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Lafferova křivka	10
Obrázek 2: Soustava daní v ČR.....	13
Obrázek 3: Vývoj sazeb	24

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Výběr daně z přidané hodnoty.....	23
Tabulka č. 2: Průměrná spotřebitelská cena konzumního chleba	38
Tabulka č. 3: Průměrná cena průmyslových výrobců konzumního chleba.....	39
Tabulka č. 4: Obchodní marže	40
Tabulka č. 5: Průměrná spotřebitelská cena vepřové pečeně s kostí.....	42
Tabulka č. 6: Průměrná cena průmyslových výrobců vepřové pečeně s kostí	43
Tabulka č. 7: Obchodní marže	44
Tabulka č. 8: Průměrná spotřebitelská eidamského sýra	46
Tabulka č. 9: Průměrná cena průmyslových výrobců eidamského sýra	47
Tabulka č. 10: Obchodní marže	48

Seznam grafů

Graf č. 1: Výběr daně z přidané hodnoty	24
Graf č. 2: Průměrná spotřebitelská cena konzumního chleba	39
Graf č. 3: Průměrná cena průmyslového výrobce konzumního chleba.....	40
Graf č. 4: Složky průměrných spotřebitelských cen konzumního chleba.....	41
Graf č. 5: Složky průměrných spotřebitelských cen kuřat kuchaných	42
Graf č. 6: Průměrná spotřebitelská cena vepřové pečeně.....	43
Graf č. 7: Průměrná cena vepřové pečeně u průmyslových výrobců	45
Graf č. 8: Průměrná spotřebitelská cena eidamského sýra.....	46
Graf č. 9: Průměrná cena průmyslových výrobců eidamského sýra	47
Graf č. 10: Složky průměrných spotřebitelských cen eidamského sýra.....	49
Graf č. 11: Ceny v nákupním koši.....	51
Graf č. 12: Cena nákupu 1	53
Graf č. 13: Cena nákupu 2.....	54
Graf č. 14: Cena nákupu 3.....	54

SEZNAM PŘÍLOH

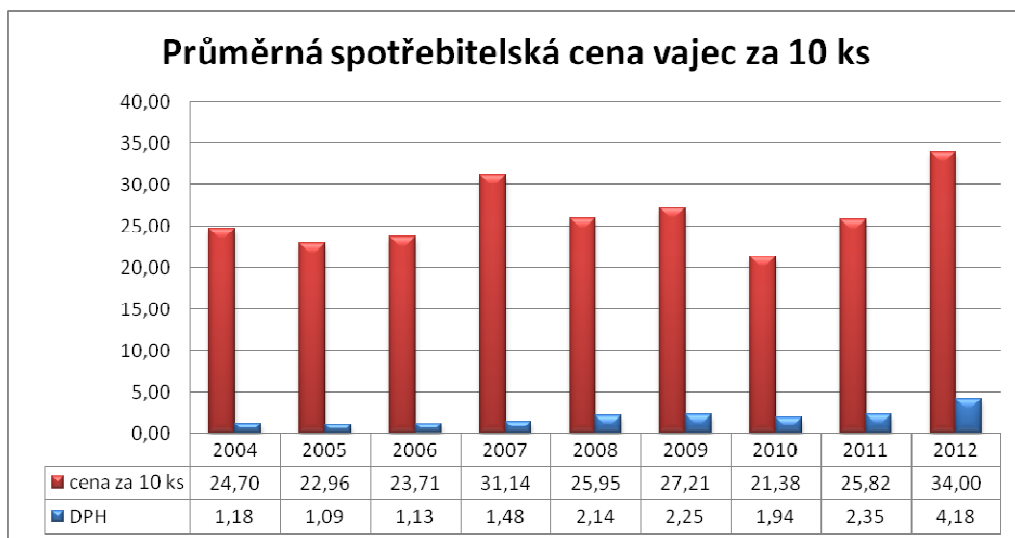
PŘÍLOHA A – seznam grafů	I
PŘÍLOHA B - směrnice Rady 2006/112/ES.....	II
PŘÍLOHA C – Přehled nejdůležitějších novel zákona o DPH.....	III

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A – seznam grafů

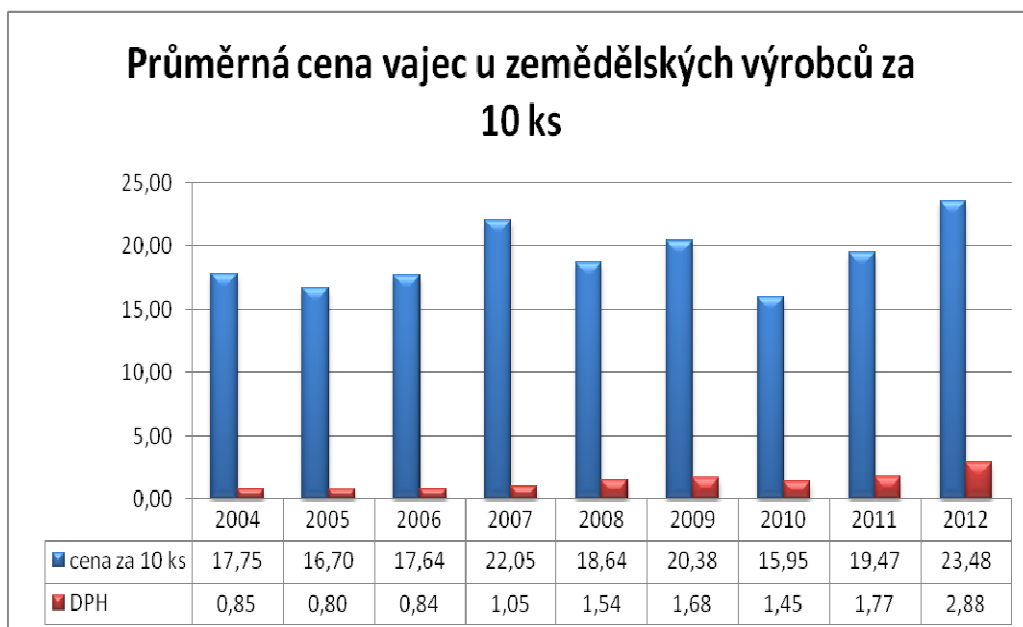
Průměrná cena čerstvých vajec

Graf č. 1: Průměrná spotřebitelská cena vajec

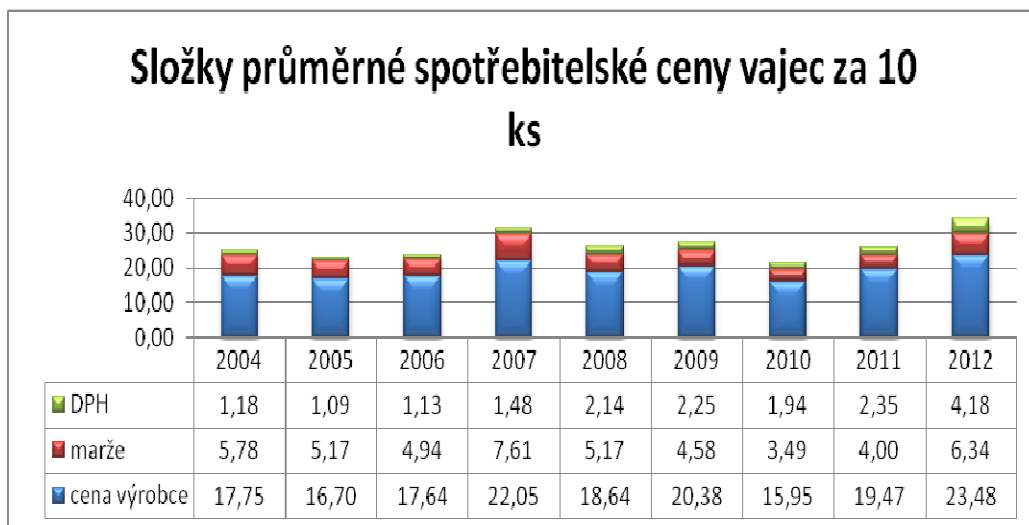
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 2: Průměrná cena vajec u zemědělských výrobců

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

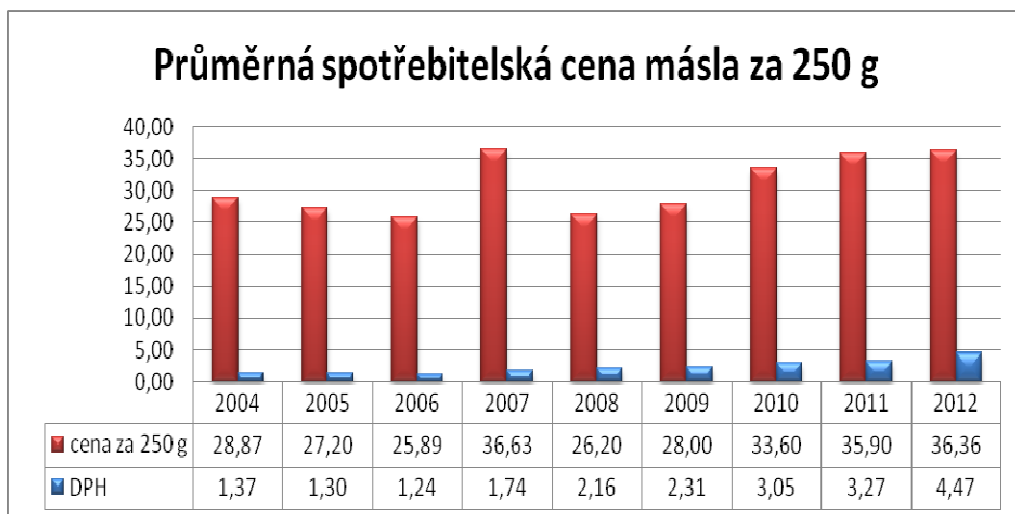
Graf č. 3: Složky průměrné spotřebitelské ceny

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

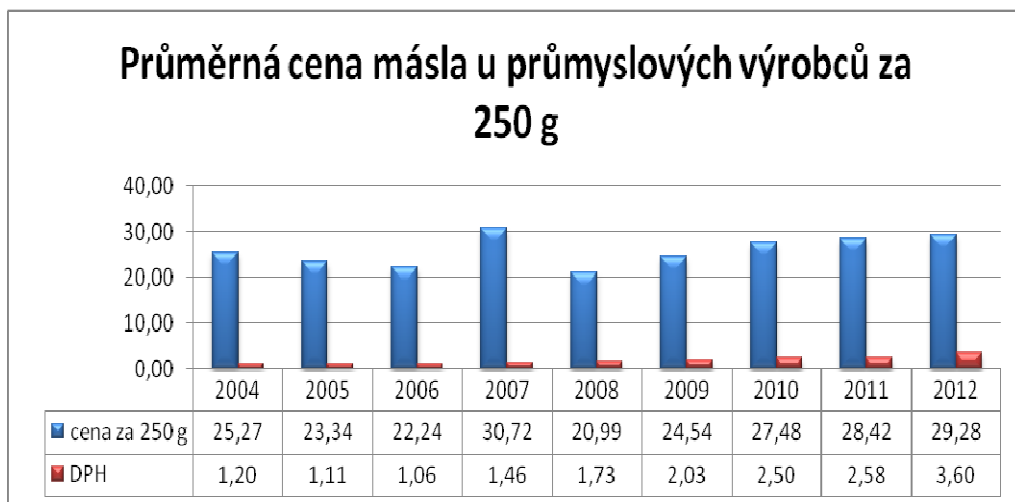
Průměrná cena másla

Graf č. 4: Průměrná spotřebitelská cena másla

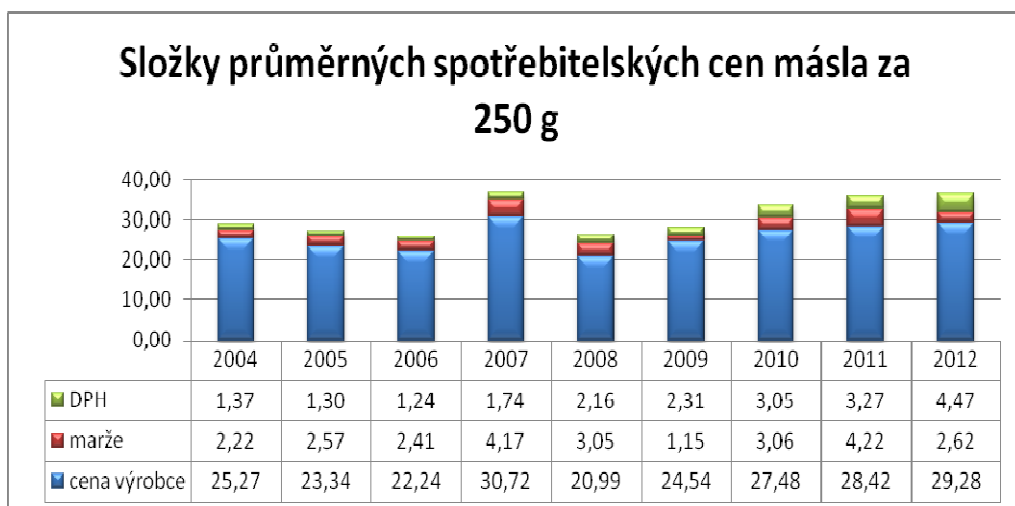
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 5: Průměrná cena másla u průmyslových výrobců

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

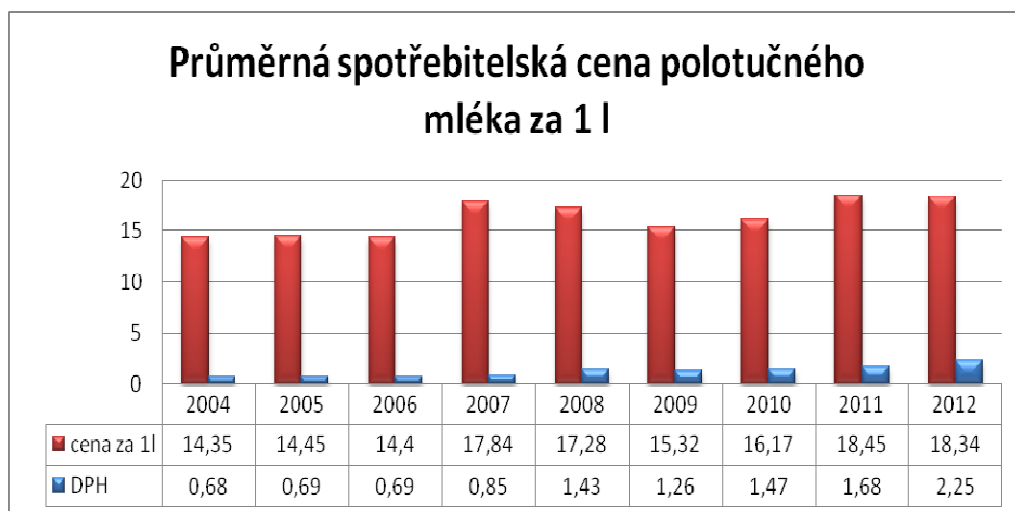
Graf č. 6: Složky průměrných spotřebitelských cen

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

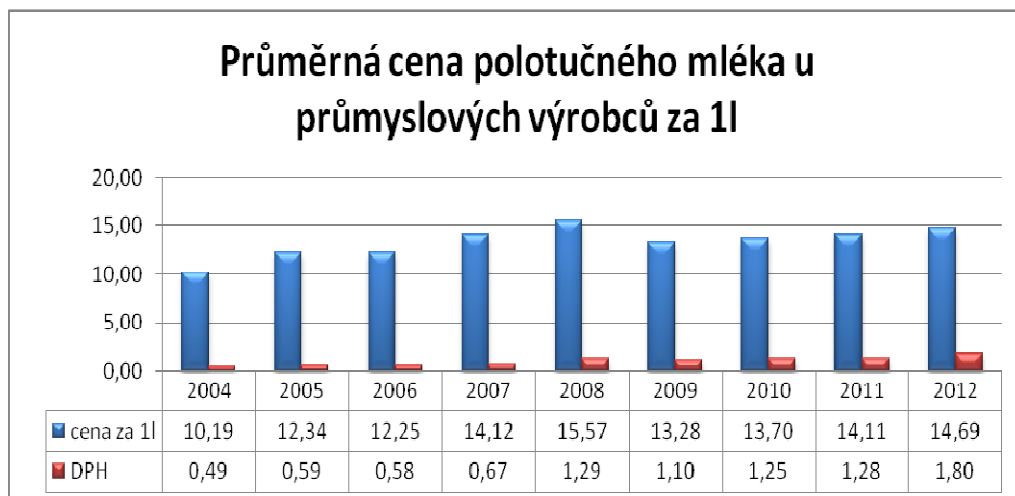
Průměrná cena polotučného mléka

Graf č. 7: Průměrná spotřebitelská cena polotučného mléka

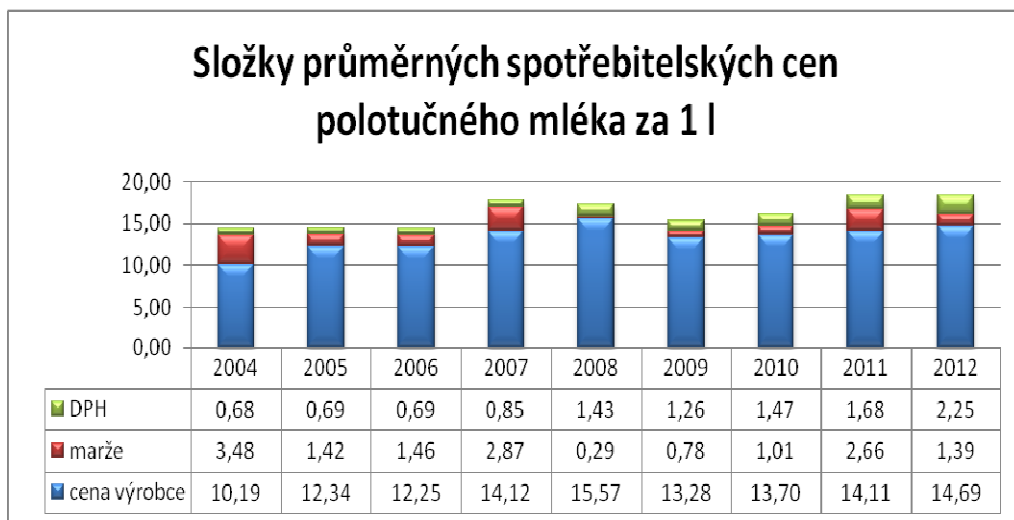
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 8: Průměrná cena polotučného mléka u průmyslových výrobců

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

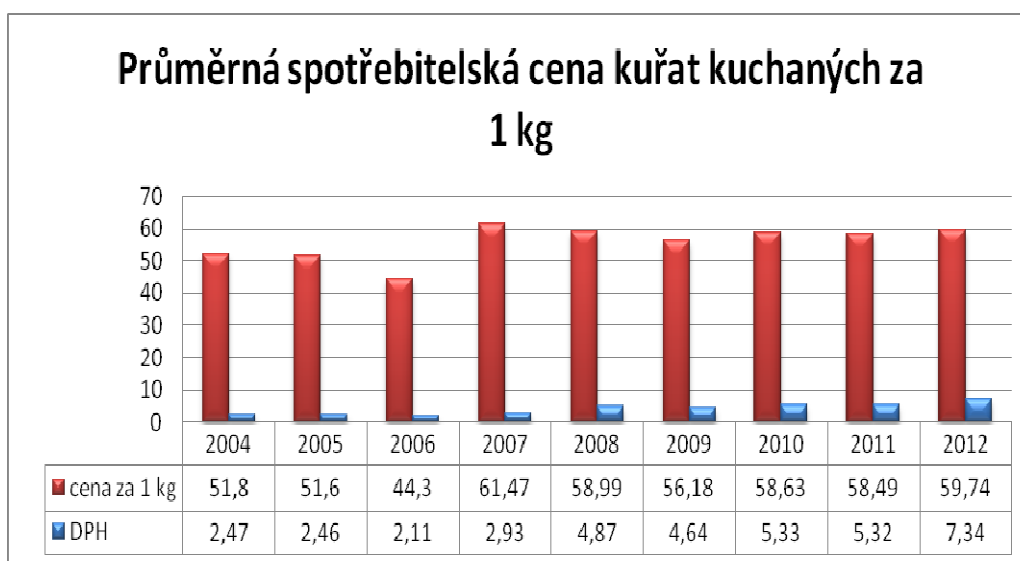
Graf č. 9: Složky průměrných spotřebitelských cen

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

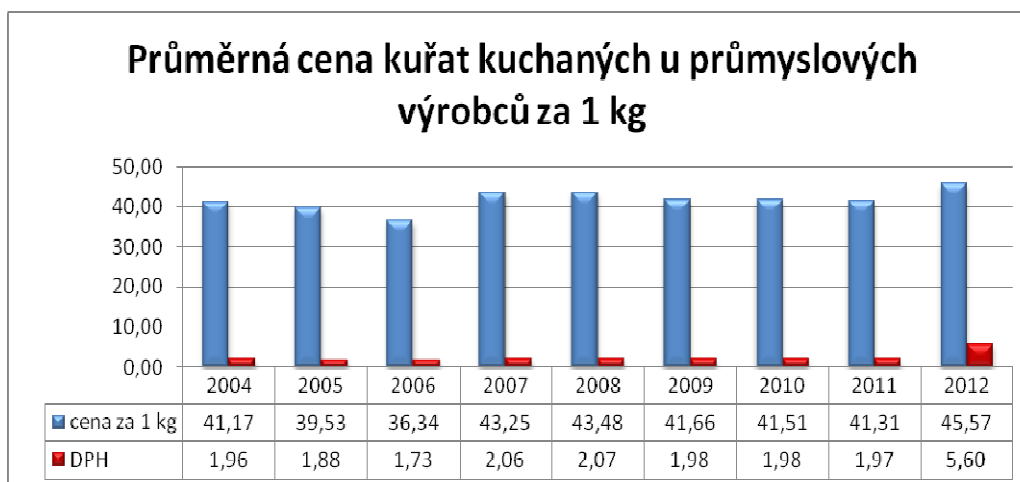
Průměrná cena kuřat kuchaných

Graf č. 10: Průměrná spotřebitelská cena kuřat kuchaných

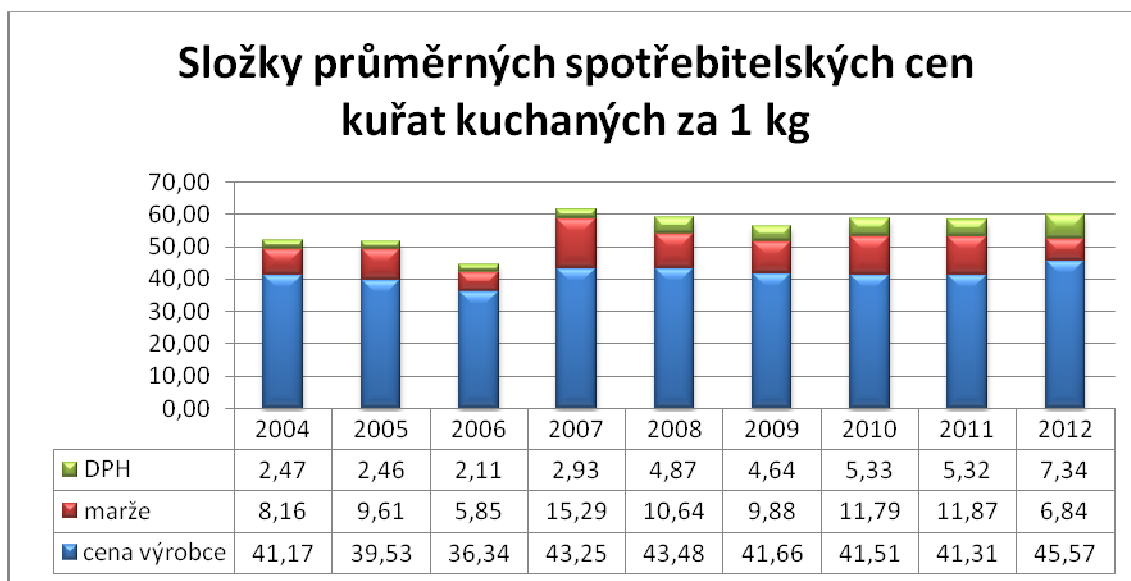
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 11: Průměrná cena kuřat kiuchaných u průmyslových výrobců

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 12: Složky průměrných spotřebitelských cen kuřat kuchaných

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

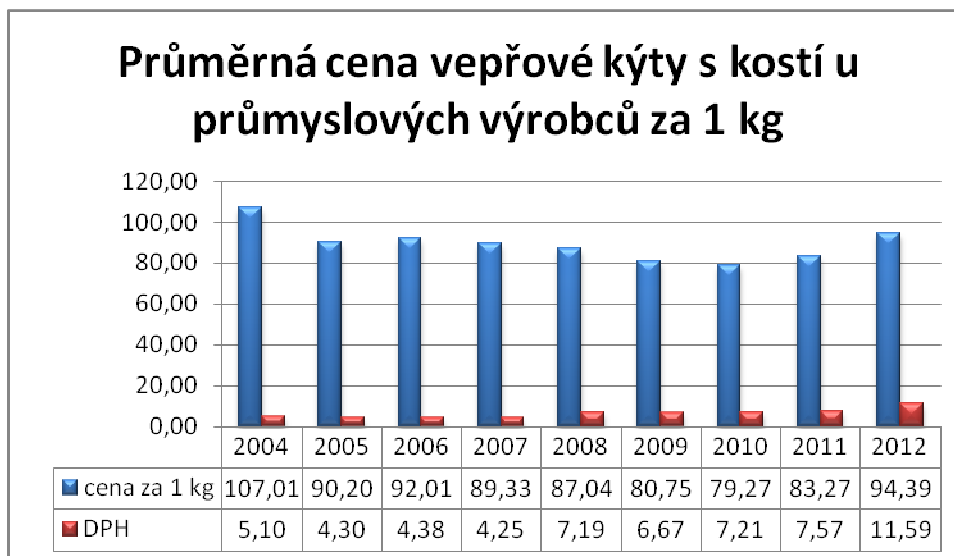
Průměrná cena vepřové pečeně s kostí

Graf č. 13: Průměrná spotřebitelská cena vepřové pečeně

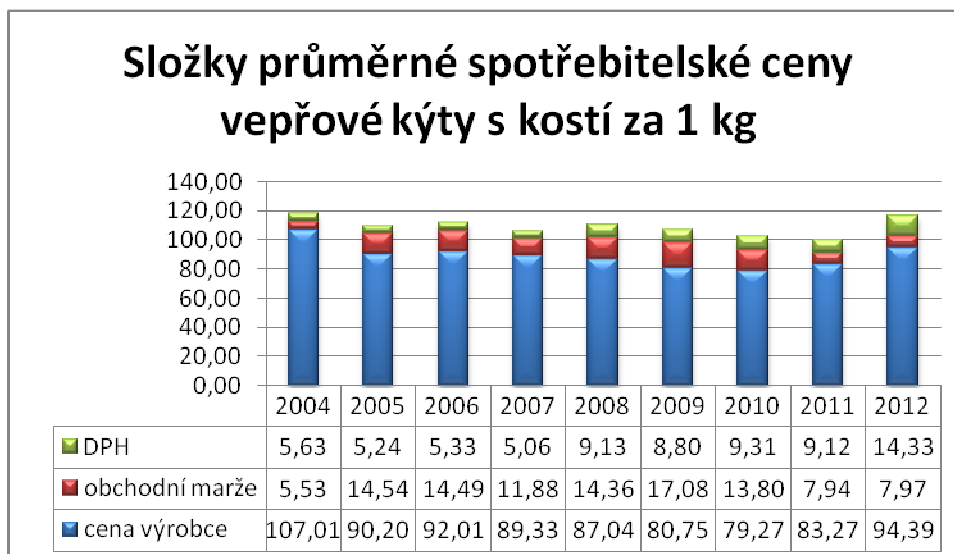
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 14: Průměrná cena vepřové pečeně u průmyslových výrobců

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

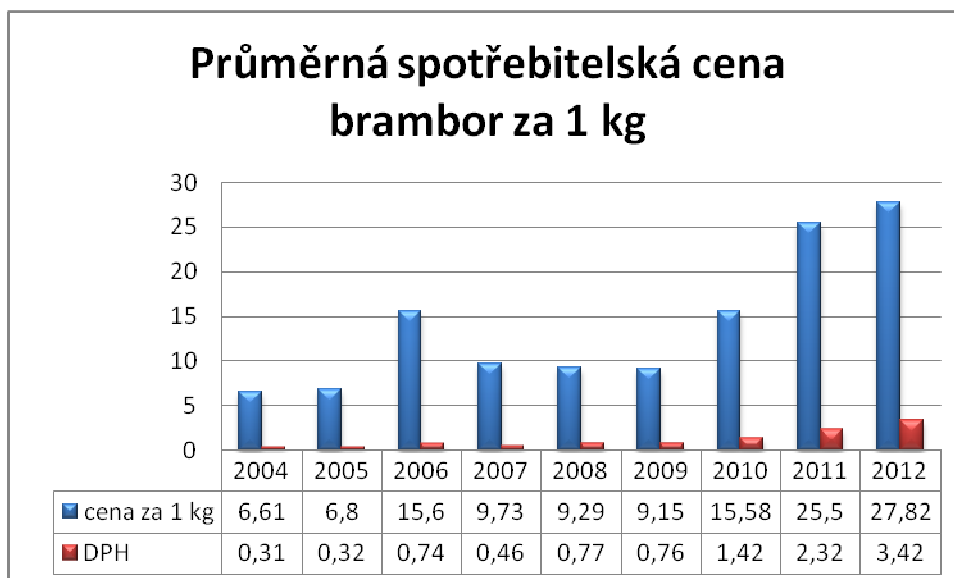
Graf č. 15: Složky průměrné spotřebitelské ceny vepřové pečeně

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

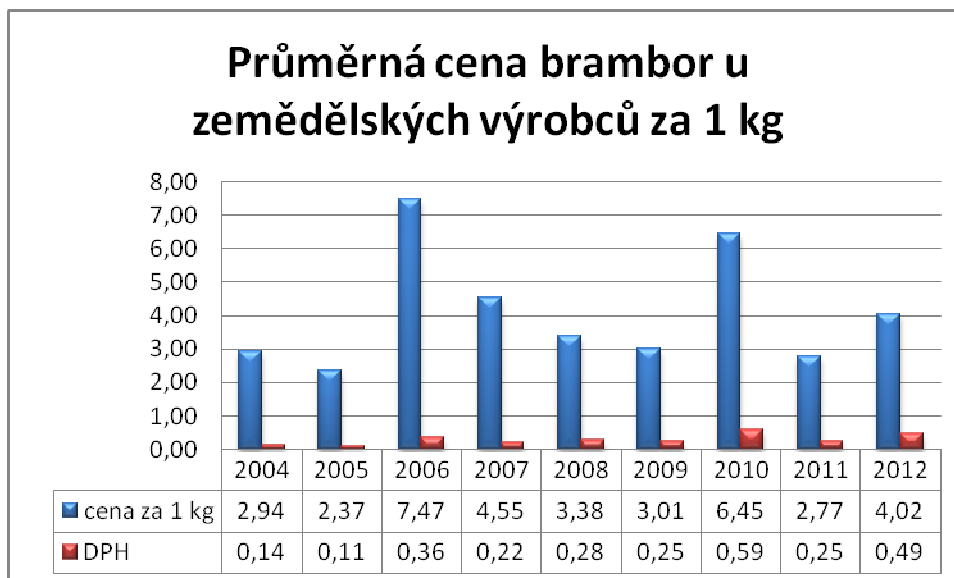
Průměrná cena brambor

Graf č. 16: Průměrná spotřebitelská cena brambor

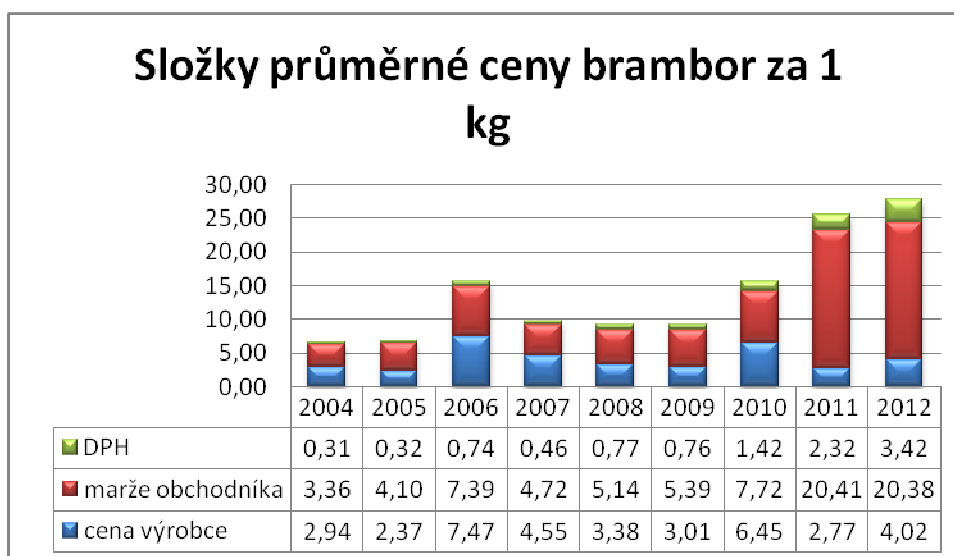
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 17: Průměrná cena brambor u zemědělských výrobců

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

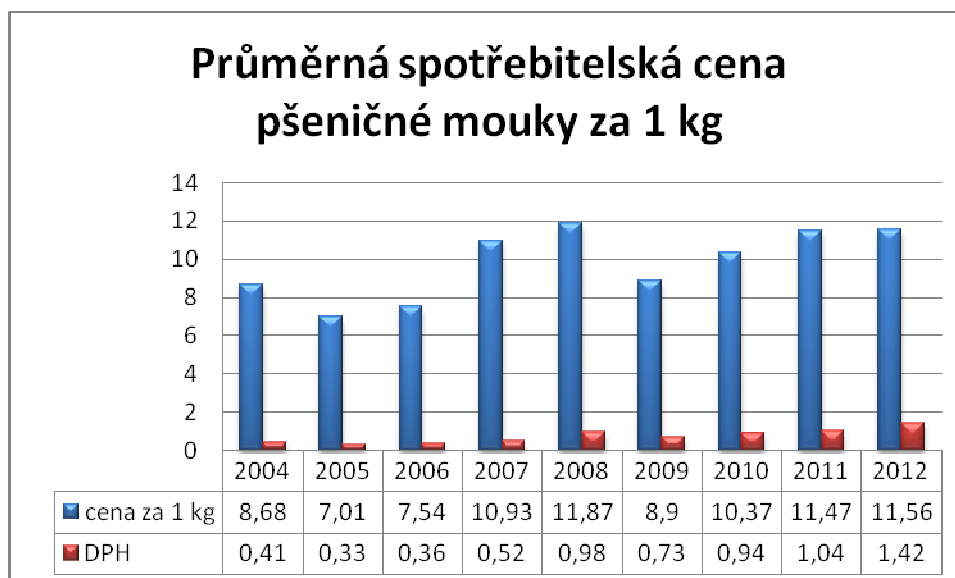
Graf č. 18: Složky průměrné spotřebitelské ceny u brambor

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

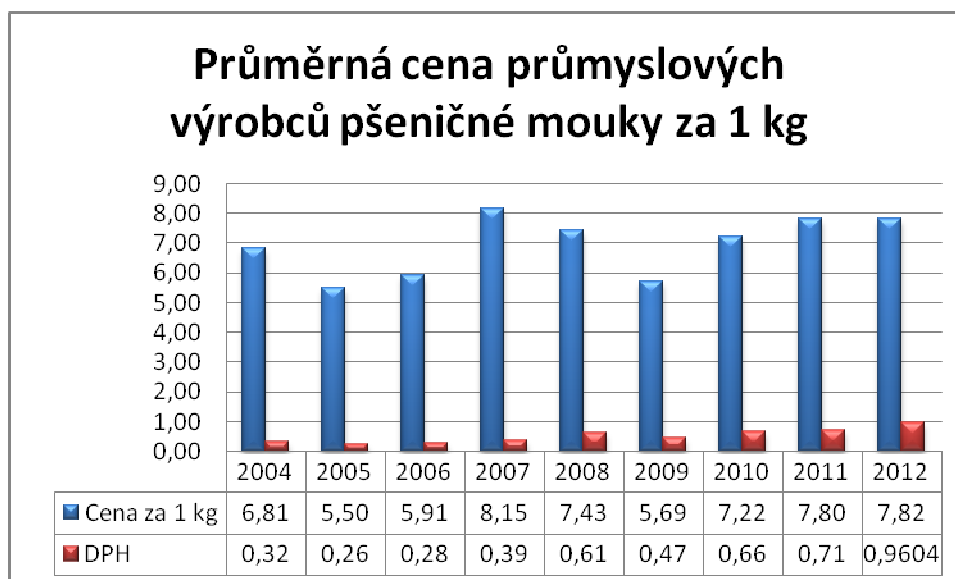
Průměrná cena pšeničné mouky

Graf č. 19: Průměrná spotřebitelská cena pšeničné mouky

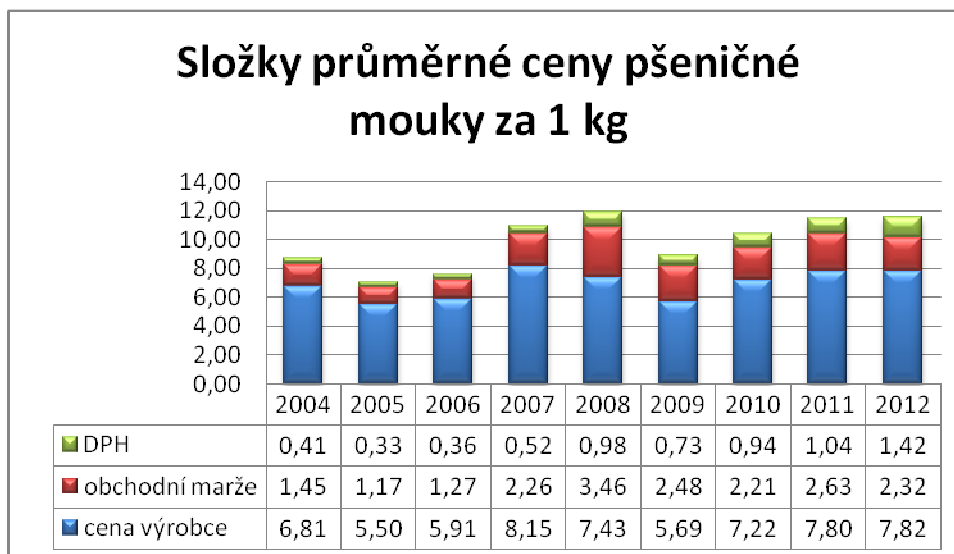
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 20: Průměrná cena průmyslových výrobců pšeničné mouky

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

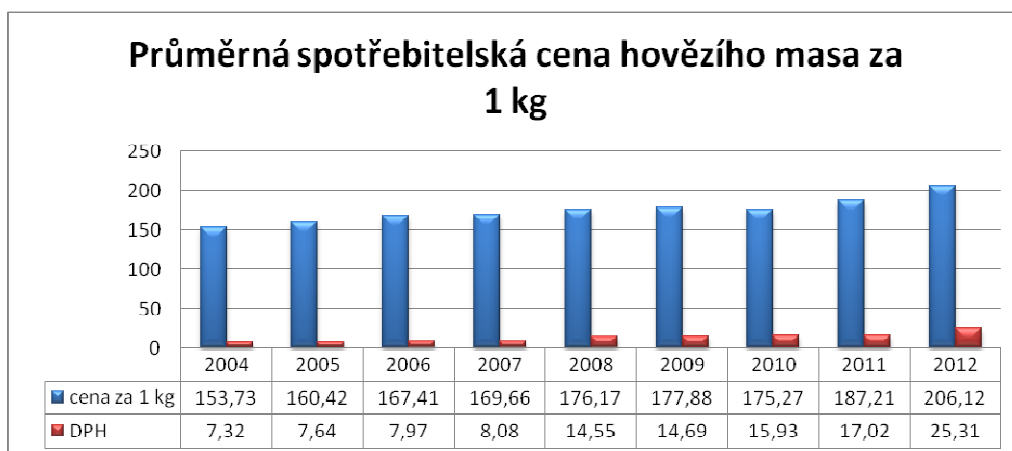
Graf č. 21: Složky průměrné spotřebitelské ceny pšeničné mouky

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

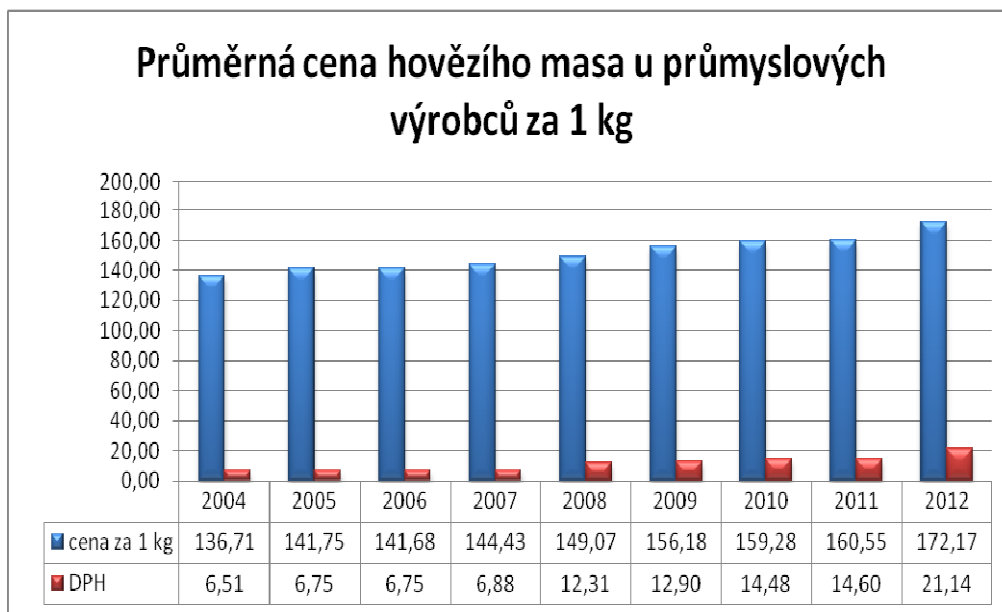
Průměrná cena hovězího masa

Graf č. 22: Průměrná spotřebitelská cena hovězího masa

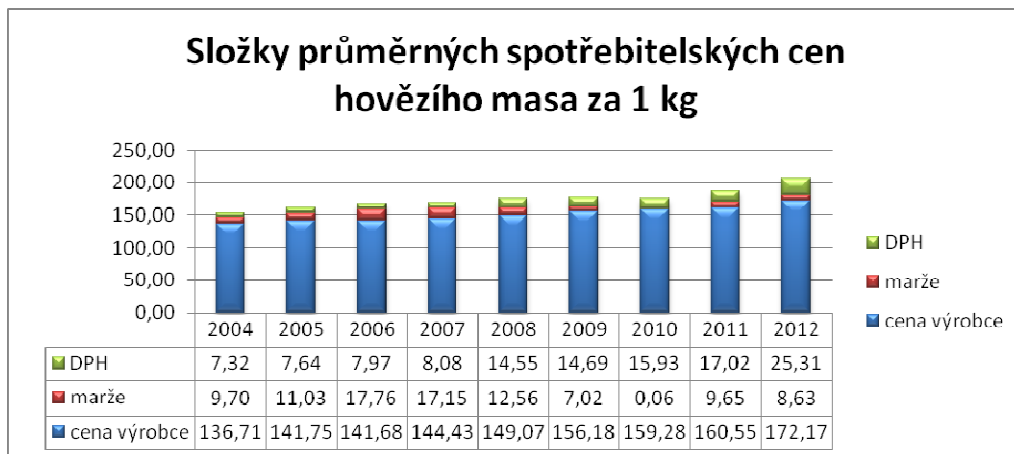
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 23: Průměrná průmyslová cena hovězího masa

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

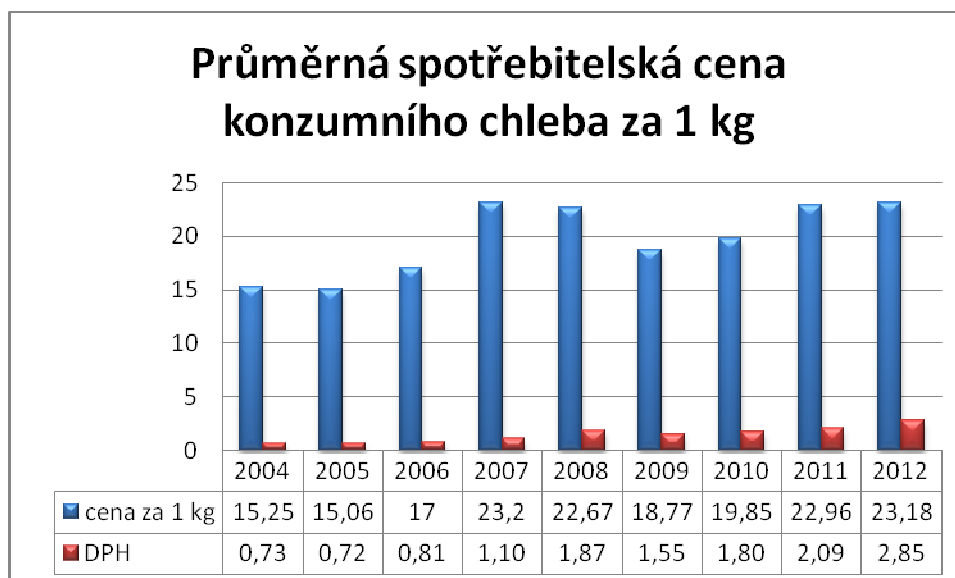
Graf č. 24: Složky průměrné spotřebitelské ceny hovězího masa

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

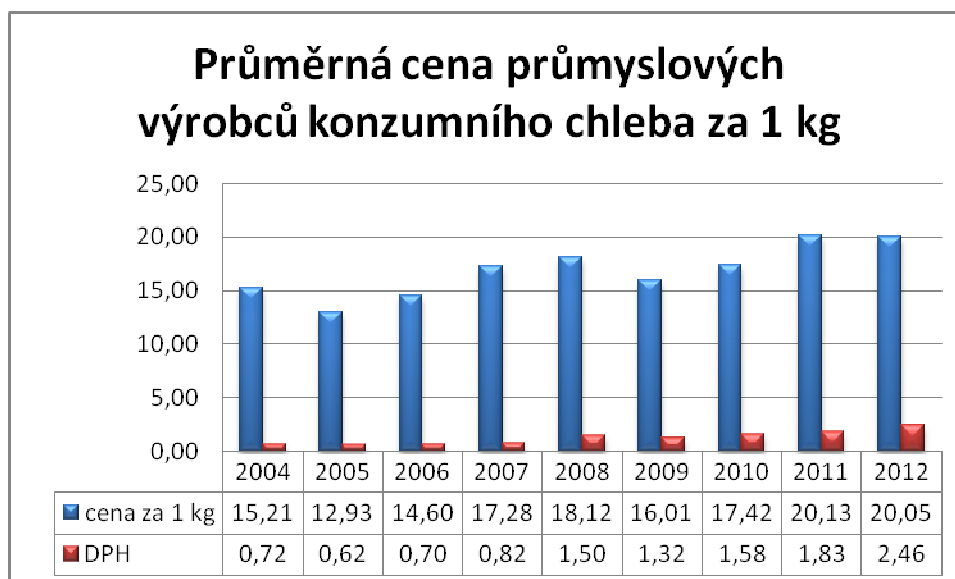
Průměrná cena konzumního chleba

Graf č. 25: Průměrná spotřebitelská cena konzumního chleba

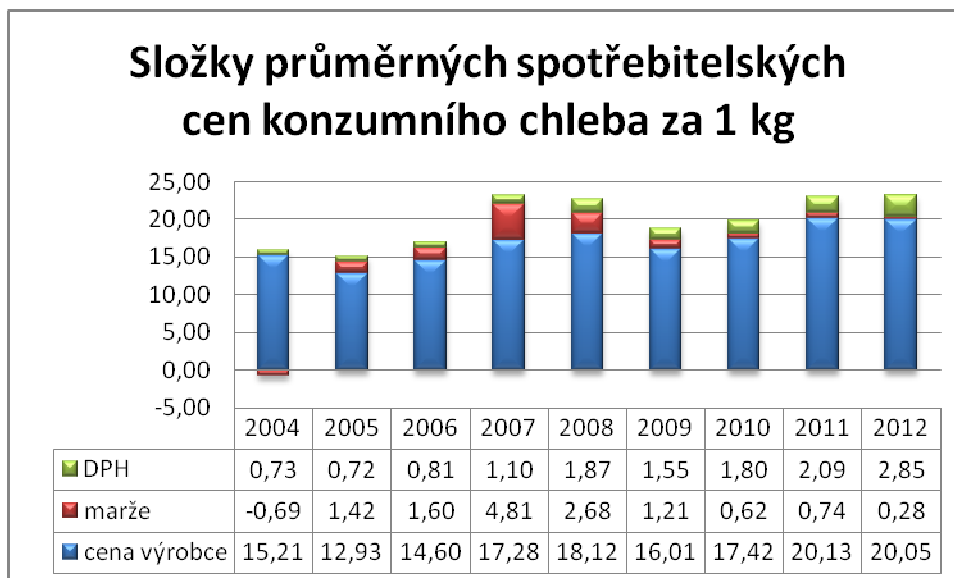
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 26: Průměrná cena průmyslového výrobce konzumního chleba

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

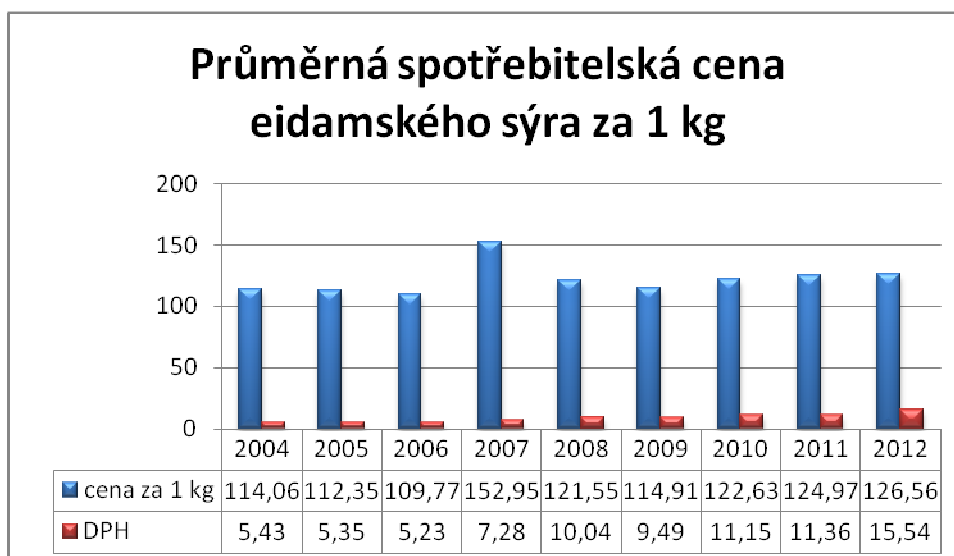
Graf č. 27: Složky průměrných spotřebitelských cen konzumního chleba

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

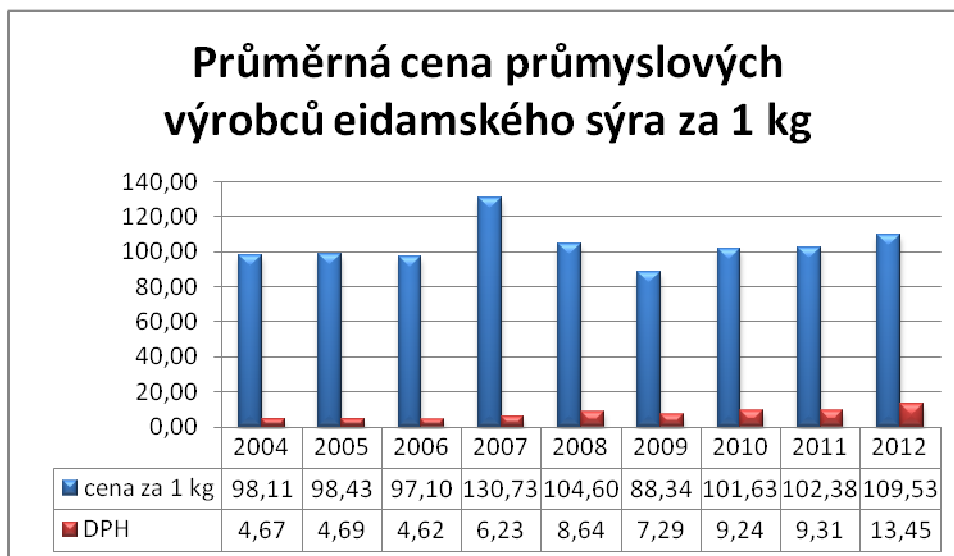
Průměrná cena eidamského sýra

Graf č. 28: Průměrná spotřebitelská cena eidamského sýra

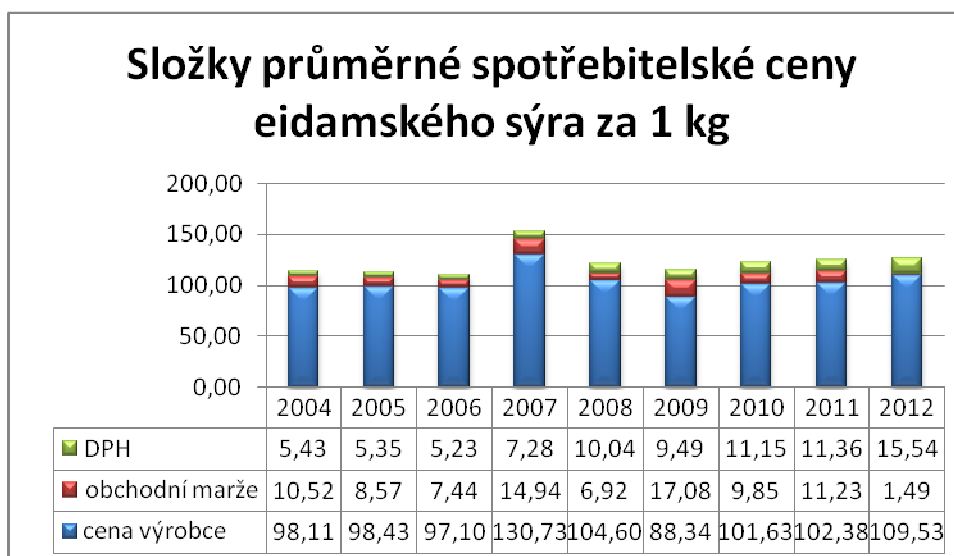
Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 29: Průměrná cena průmyslových výrobců eidamského sýra

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

Graf č. 30: Složky průměrné spotřebitelské ceny eidamského sýra

Zdroj: Vlastní, data použita z ČSÚ

PŘÍLOHA B - směrnice Rady 2006/112/ES

Oblast DPH je v rámci EU upravena především Směrnicí Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty, tzv. recast 6. směrnice.

Směrnice již byla několikrát novelizována, a to těmito směrnicemi:

· **2006/138/ES** ze dne 19. prosince 2006 , kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o dobu použitelnosti úpravy daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na určité elektronicky poskytované služby

· **2007/75/ES** ze dne 20. prosince 2007 , kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o některá dočasná ustanovení o sazbách daně z přidané hodnoty. Např. byl změněn článek 123, aby ČR mohla do 31.12.2010 uplatňovat sníženou sazbu daně na některé stavební práce (této úpravě odpovídá § 48 českého zákona o DPH, jehož platnost je zatím omezena datem 31.12.2010 – daně problematiky se týká i novější novelizace směrnicí 2009/47/ES)

· **2008/8/ES** ze dne 12. února 2008 , kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o místo poskytnutí služby. Tato novelizace se vynutila novelizací českého zákona o DPH od 1.1.2010. Některá ustanovení však budou harmonizována postupně a tak bude muset ČR harmonizovat český zákon o DPH dále např. již od 1.1.2011.

· **2008/117/ES** ze dne 16. prosince 2008 , kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty za účelem boje proti daňovým únikům spojeným s plněními uvnitř Společenství. Tato směrnice si vynutila novelizací českého zákona o DPH od 1.1.2010 ve věci podávání souhrnného hlášení.

· **2009/47/ES** ze dne 5. května 2009 , kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty. Tato směrnice přijatá

v době předsednictví ČR umožňuje např. uplatnění snížené sazby daně u stravovacích služeb, této možnosti zatím ČR nevyužila.

· **2009/69/ES** ze dne 25. června 2009, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o daňové úniky spojené s dovozem. Od 1.1.2011 bude harmonizována otázka minimálních podmínek osvobození dovozu zboží, pokud po něm následuje dodání nebo přemístění tohoto zboží osobě povinné k dani do jiného členského státu.

· **2009/162/EU** ze dne 22. prosince 2009, kterou se mění některá ustanovení směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty. Od 1.1.2011 např. dochází k zavedení nových pravidel zajišťujících spravedlivý systém odpočtů daně včetně opravného systému zohledňujícího změny v užívání daného majetku pro podnikatelské a nepodnikatelské účely.

· **2010/23/EU** ze dne 16. března 2010, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o volitelné a dočasné používání mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů. Princip reverse charge (odvod daně odběratelem) je umožněno členskými státy zavést v rámci vnitrostátních plnění též pro emisní povolenky (dosud podle článku 199 jen pro vybrané oblasti jako např. stavebnictví).

· **2010/45/EU** ze dne 13.7.2010, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o pravidla fakturace. Tato směrnice se uplatní od 1.1.2013. Směrnice byla drobně opravena dne 22.7.2010

· **2010/88/EU** ze dne 7.12.2010, , kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o trvání povinnosti dodržovat minimální základní sazbu (Od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2015 nesmí být základní sazba daně nižší než 15 %).

PŘÍLOHA C – Přehled nejdůležitějších novel zákona o DPH

Přehled nejdůležitějších novel zákona o DPH od roku 1993 do května 2004:

Novela zákona č. 196/1993 Sb. (s účinností od 1.8.1993) která přišla ještě v roce 1993 přinesla řadu úprav. V této novele byl například upřesněn předmět daně, upraveno místo plnění, vystavování daňových dokladů, dále bylo od DPH osvobozeno darování ze zahraniční určené pro vzdělávání, náboženské účely a další. Také byly přesunuty některé potravinářské doplňky ze snížené sazby do základní. Ke změnám došlo i v příloze seznamu služeb podléhajících základní sazbě daně.

Mezi hlavní body **novely zákona č. 321/1993 Sb. (s účinností od 1.1.1994)** se řadí snížení hranice ročního obratu pro povinnou registraci na poloviční výši tedy na 3 mil. Kč.

Novela zákona č. 258/1994 Sb. (s účinností od 1.1.1995) přinesla několik podstatných změn. Došlo ke snížení základní sazby daně z přidané hodnoty a to z 23 % na 22 %. Dále došlo mimo jiné k rozšíření paragrafu vymezujícího základní pojmy, byly přidány body stanovující uskutečnění zdanitelných plnění, upraveno bylo vystavování daňových dokladů a v neposlední řadě došlo k rozsáhlejšímu vymezení nároků na odpočet daně.

Novela zákona č. 208/1997 Sb. osvobodila dodání mateřského mléka, stomatologických výrobků, lidské krve a lidských orgánů od DPH. Dále také přesunula zemní plyn, elektrické energie, černé a hnědé uhlí a další do základní sazby daně.

Novel zákona č. 17/2000 (s účinností od 1.4.2000) patřila k nejrozsáhlejšími změnám zákona o dani z přidané hodnoty za dobu její existence. Úpravy se týkaly téměř všech paragrafů a jejich změna měla vést k zpřehlednění zákona. Za další zmínku stojí až **novela zákona č. 322/2003 Sb. (s účinností od 1.10.2003)**, ve které došlo ke snížení hranice pro registraci plátce daně na 2 mil. Kč. Novelou došlo k přesunu některých zdanitelných plnění, která dosud podléhala snížené sazbě daně do skupiny zdanitelných plnění podléhajících základní sazbě daně. Ze snížené do základní sazby daně byl mimo jiné přesunut nájem nemovitostí, nájem a půjčování osobních automobilů,

telekomunikační, bezpečnostní, daňové a účetní služby. U zboží došlo k přesunu u komodit jako např. bionafta nebo recyklovaný papír, atd.

Období po dubnu roku 2004

Od 1. dubna 2004 vstoupil v platnost nový zákon, **Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty**. Některá opatření tohoto zákona měla pozdější účinnost a to od 1. 5. 2004. Tento nový zákon vznikl při vstupu ČR do Evropské Unie a zavedl mnoho zcela nových kategorií, pojmů. Došlo ke snížení registračního limitu na 1 mil. Kč za předchozích 12 měsíců a ke snížení základní sazby daně z 22 % na 19 %.

První novela zákona č. 635/2004 Sb. a 669/2004 Sb. (s účinností od 1.1.2005) měla více než 200 bodů úprav. Touto novelou došlo k řadě technicko-legislativních zpřesnění. Doplnila se řada termínů potřebných pro praktické uplatňování daně.

Novela zákona č. 377/2004 Sb. (s účinností od 1.10.2005) mimo jiné odstranila nesoulad mezi vymezením pojmu „ekonomická činnost“ v zákoně a 6. direktivy. Také zde byl přijat princip, že nárok na odpočet DPH vzniká dnem, ke kterému vznikla povinnost přiznat daň na výstupu.

Novela zákona č. 545/2005 Sb. (účinnost od 1.1.2006) upravila zvláštní režim pro dodávky zlata.

Novela zákona č. 319/2006 Sb. (účinnost od 15. června 2006) přesouvala některé druhy zboží ze základní sazby do snížené. Jednalo se především o bílou čokoládu, kávu, čaj, řezané květiny atd.

Novela zákona č. 261/2006 Sb. (účinnost od 1.1.2008) došlo poprvé od roku 1993 ke zvýšení snížené sazby DPH z 5 % na 9 %. Tato novela také zavádí pojem skupinová registrace. Jedná se o spojení osob, které jsou právně nezávislé, ale jsou spojeny určitými hospodářskými vztahy. Osoby ve skupině nebudou muset uplatňovat DPH za plnění poskytovaná v rámci skupiny a budou podávat daňová přiznání a souhrnná hlášení společně za skupinu. Tato novela také přinesla změny u bytové výstavby a staveb pro sociální bydlení.

Novela zákona č. 302/2008 Sb. (s účinností od 1.1.2009). Tato novela obsahuje 313 pozměňovacích bodů. Ve většině případů je jednalo o technické změny znění paragrafů. K zásadnější změně dochází v definici obratu pro účely DPH a to v nahrazení pojmu výnosy pojmem úplata, rozsahu plnění vstupující do obratu (do obratu se nezahrnuje úplata z prodeje hmotného a nehmotného majetku) a zahrnutí pojmu příležitostná nebo doplňková činnost.

Novela zákona č. 87/2009 Sb. (s účinností od 1.4.2009) umožnila poprvé od existence zákona o dani z přidané hodnoty nárok na odpočet daně při pořízení osobního automobilu.

Novely zákona č. 362/1992 Sb. a 489/1992 Sb. (s účinností od 1.1.2010) přinesly zásadní změny a to především v určení místa plnění při poskytování služeb. Dále to byla oblast vrácení daně ve vztahu k jiným členským státům. Dále došlo k zvýšení sazeb daně na 10% u snížené sazby a 20% u základní sazby.

Novela zákona č. 47/2011 Sb. (s účinností od 1.1.2011) přinesla novinku v opravách daně, především v opravě daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení. Rozsáhlá změna se dotkla i problematiky nároků na odpočet daně a vypořádání daně při změně režimu a zrušení registrace. V této novele byl zaveden režim přenesené povinnosti u dodávků zlata, odpadu a stavebních prací (účinnost režimu přenesené povinnosti u stavebních prací byla stanovena od 1.1.2012).

Novela zákona č. 370/2011 Sb. (s účinností od 1.1.2012). Asi nejpodstatnější změnou v této novele je zvýšení snížené sazby daně na 14%.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Barbora Kotlářová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: prezenční

Název práce: Vliv daně z přidané hodnoty na ceny základních potravin v ČR

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 19

Počet titulů českých použitých zdrojů: 12

Počet internetových zdrojů: 5

Vedoucí práce: Ing. Vacenovský Michal, LL.M.